

GLAS

umirovljenika

Glasilosindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 316

ISSN 1849-7837 // Zagreb, travanj 2023. // Godina XXIX.

UVODNA RIJEČ

Raspad uskršnjeg stola

Piše: Igor Knežević

Proslava najvećeg kršćanskog blagdana tradicijski se različito proslavlja diljem Hrvatske. Tako se blagdanska trpeza razlikuje od regije do regije, primjerice u Dalmaciji se jede pečena janjetina s mladim lukom, ili riba u priobalju, u Zagorju purica s mlincima, u Slavoniji šunka s hrenom. Dakako, svima zajedničko je bojanje jaja pa i natjecanje u njihovom razbijanju.

Razni običaji i ponuda jela na Uskrs i pred Uskrs pokazatelj su naše raznolikosti, no ono što je u svim krajevima Hrvatske i svijeta isto je to da je Uskrs, baš kao i Božić, blagdan obitelji. Bake i djedovi ugošćuju svoju djecu i unuke, te se zajednički proslavlja ovaj najveći kršćanski blagdan. Iako tradicija i običaji sve više iščezavaju, okupljanje obitelji za vrijeme Uskrsa uglavnom se i dalje održalo.

I dok realna vrijednost mirovina sve više pada, te je blagdanski stol sve siromašniji i siromašniji, ima i onih baka i djedova koji bi rado htjeli razbijati jaja sa svojim unucima, ali su u tome „spriječeni zakonom“. Ne, nije riječ o pandemiji covida, koja je na izdisaju, već o narušenim obiteljskim odnosima kojima su kumovali zakoni ove države, među njima, da stvar bude ironičnija, i Obiteljski zakon, koji propisuje da u slučaju da roditelj ne plaća alimentaciju za djecu, tu obvezu preuzimaju njegovi roditelji, dakle bake i djedovi.

Tako bračni par Račić iz Lovinca, čiji se sin razveo od snaha te zbog nezaposlenosti ne može plaćati alimentaciju, preko dvije godine mora plaćati alimentaciju za četvero unuka. U početku im se čak i ovršavalo tri četvrtine mirovine pa su od ukupno 8 tisuća kuna mirovine više od godinu i pol dana morali preživljavati s dvije tisuće kuna prihoda pa nam je Marija jecala na telefon kako nemaju za hranu i lijekove. Sada im se pak ovršava „samo“ jedna četvrtina, pa mogu dostojanstvenije živjeti, ali svejedno nepravda ostaje jer im se dalje oduzima dvije tisuće kuna. Kažu da ih više boli to što im snaha ne dovodi unuke, i još ih okreće protiv njih pa sada ni unuci ne dolaze za uskršnji stol.

Ima još na desetke ovakvih slučajeva, pa nam se tako nedavno javila umirovljenica iz Donjeg Miholjca kojoj snaha također brani viđati unuka, i jedan umirovljenik iz Splita kojem snaha brani viđati unučad, iako uredno dobiva njegov novac od alimentacije. Ovakvu nepravdu po zoru na modele nekih američkih saveznih država u Obiteljski zakon uvela je Milanka Opačić, koja je time potaknula totalni raspad obitelji, jer osim što djeca doživljavaju stres zbog razvoda i odlaska od kuće jednog roditelja, gube se i veze s bakama i djedovima.

SUH je već prije nekoliko godina zatražio da se ovakve odredbe zakona što prije ukinu, ali i da se unuci zbrinu na način država osnuje alimentacijski fond koji bi se aktivirao u slučajevima kada roditelj zbog gubitka posla ili bolesti nije u mogućnosti plaćati alimentaciju. Nakon ozdravljenja i pronalaska posla roditelj bi postupno vraćao novac državi, a ako ne bi htio tada bi se on ovršio.

Prebacivati troškove uzdržavanja na bake i djedove, pogotovo u Hrvatskoj gdje većina umirovljenika prima mirovine ispod linije siromaštva, u najmanju ruku je nepravedno, a u slučajevima kad se oduzima i tri četvrtine mirovine je suludo. Blagoslovljen nam Uskrs!

Svim umirovljenicima
i starijim osobama
Sindikat umirovljenika
Hrvatske želi
Sretan Uskrs!

U OVOM BROJU:

NACIONALNO VIJEĆE ZA UMIROVLJENIKE Umirovljeničke udruge pritišću Vladu

KAD ĆE SE KONAČNO UKINUTI
DRUGI STUP

**Pošast za mirovine i
javne financije**

INTERVJU
ROBERT MARKT, IZVRŠNI PREDsjedNIK
HRVATSKOG CRVENOG KRIŽA

**Spasitelji
siromašnih i
zanemarenih**

TRINAESTA MIROVINA PRED VRATIMA
**Gotovo sve europske
zemlje imaju
„dodatnu“ mirovinu**

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

Drage umirovljenice i umirovljenici,

*neka svjetlo i radost najvećeg kršćanskog
blagdana ispune vaše domove kako biste
ovaj najveći kršćanski blagdan proveli u miru,
radosti i duhu obiteljskog zajedništva.*

Sretan Uskrs uz obilje nade, vjere i mira!

Ravnatelj Ivan Serdar i poslovodstvo HZMO-a

hzmo. HRVATSKA ZAVOD ZA
UMIROVNO OSIGURANJE

Drage umirovljenice i
umirovljenici, želim vam
sretan i blagoslovljen
Uskrs uz obilje Božjeg
blagoslova!

Ivan Anušić
župan Osječko-baranjske županije

Umirovljeničke udruge pritišću Vladu

Ma li ikakve koristi od Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, pitaju se umirovljenici, osobito oni koji zbog rastuće inflacije ne mogu rastezati novac ni za skromnu prehranu kroz cijeli mjesec. Ima koristi, barem se to vidjelo i na posljednjoj 11. sjednici Nacionalnog vijeća održanoj 28. ožujka 2023. kad je oko bogatog dnevnog reda zaredala trosatna oštra rasprava. Ministar Marin Piletić je zahvalio umirovljeničkim udrugama, Sindikatu i Matici, što je na njihov prijedlog nedavno ukinut krizni porez koji je obuhvaćao 96.343 umirovljenika po posebnim propisima, kojima su mirovine blokirane na 3.500 kuna i to još od 2010. godine kad je premijerka Kosor iskazala ne samo neshvatljivu socijalnu neosjetljivost prema dijelu branitelja, već i ukinula usklađivanje mirovina te uvela dodatni zdravstveni doprinos na mirovine od jedan i tri posto.

Da, točno je da su se Sindikat i Matica, ne samo preko Nacionalnog vijeća i resornog Piletićevog ministarstva, već i direktno u pregovorima s premijerom Plenkovićem, izborili za ukidanje tih zaboravljenih kriznih nameta. Također, 33.000 umirovljenika će od svibnja biti oslobođeno neshvatljivog 12-godišnjeg plaćanja dodatnog zdravstvenog doprinosa. Paralelno su krucati kompjutori HZMO-a zahtjevima za obiteljsku mirovinu i obiteljski dodatak, koji će ostvariti oko 155.000 umirovljenika, uglavnom žena, ali su se obiteljske mirovine svima povećale za deset posto. Svim korisnicima najniže mirovine su povećane za tri posto, a travanjsko usklađivanje podiči će mirovine za 5,37 posto. I to je godinama bilo u programima i na stolu pregovora umirovljeničkih udruga s Vladom.

Trka s preponama

No, sve je to dakako premalo i ne slijedi inflaciju, a pogotovo ne cijene hrane, što će u svibnju donekle popraviti već peti jednokratni dodatak od 60 do 160 eura.

Istovremeno se dovršavaju prijenosi vlasničkih prava nad preostalim domovima za starije osobe njihovim osnivačima – županijama, što su također ishodile umirovljeničke udruge dugotrajnim lobiranjem. Sindikat i Matica su uspjele ishoditi i pokretanje izmjena Zakona o obveznim odnosima s ciljem ukidanja dosmrtnog uzdržavanja te donormiranja instituta doživotnog uzdržavanja, a sudjeluju i u radnoj skupini koja će preinačiti Zakon o nacionalnoj naknadi za starije od 65 godina. Puno toga je prošlo kroz dnevne redove Nacionalnog vijeća, mnogo toga se i uspjelo izboriti.

Ipak, puno je nezadovoljnih umirovljenika, a siromaštvo starijih osoba je u porastu – svaki treći je u toj kategoriji, novi Zakon o socijalnoj skrbi se pokazao promašenim, a skorašnje izmjene Zakona o zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti ne obećavaju stvarne promjene. Na sjednici je Bojan Vidović iz Ministarstva zdravstva pokušao prikazati buduće zdravstvo kao djelotvornije, no taj dojam nisu stekli predstavnici umirovljenika, ne vidjevši ozbiljne promjene niti u području interakcije privatnog i javnog zdravstva. Jedini je pomak što će zaposleni umirovljenici imati konačno pravo na naknadu za bolovanje i na račun HZZO-a, a što su umirovljeničke udruge tražile godinama. I to je mali korak naprijed.

Ministar Piletić je sa zadovoljstvom obavijestio kako je na javni poziv za izgradnju gerontoloških centara stiglo 27 projektnih prijedloga, što će povećati kapacitete za izvaninstitucionalnu skrb o starijima, kao i broj smještajnih kapaciteta. Također je Piletić obećao da će se hitnom izmjenom Zakona o socijalnoj skrbi ukinuti upisivanje zabilježbe na prvu nekretninu za korisnike zajamčene minimalne naknade za socijalno ugrožene.

Ravnateljica Uprave za mirovinski sustav Melita Čičak je izrazila očekivanje da će se na radnoj skupini za izmjene Zakona o nacionalnoj naknadi za starije od 65 godina bitno poboljšati rečeni zakon sukladno uočenim propustima, a predstavnici umirovljeničkih udruga su posebno izrazili zahtjev da se ukine uvjet posjedovanja bankovnog računa za stjecanje prava na tu naknadu, te omogućiti dostava naknade putem pošte.

Deseci zahtjeva na stolu

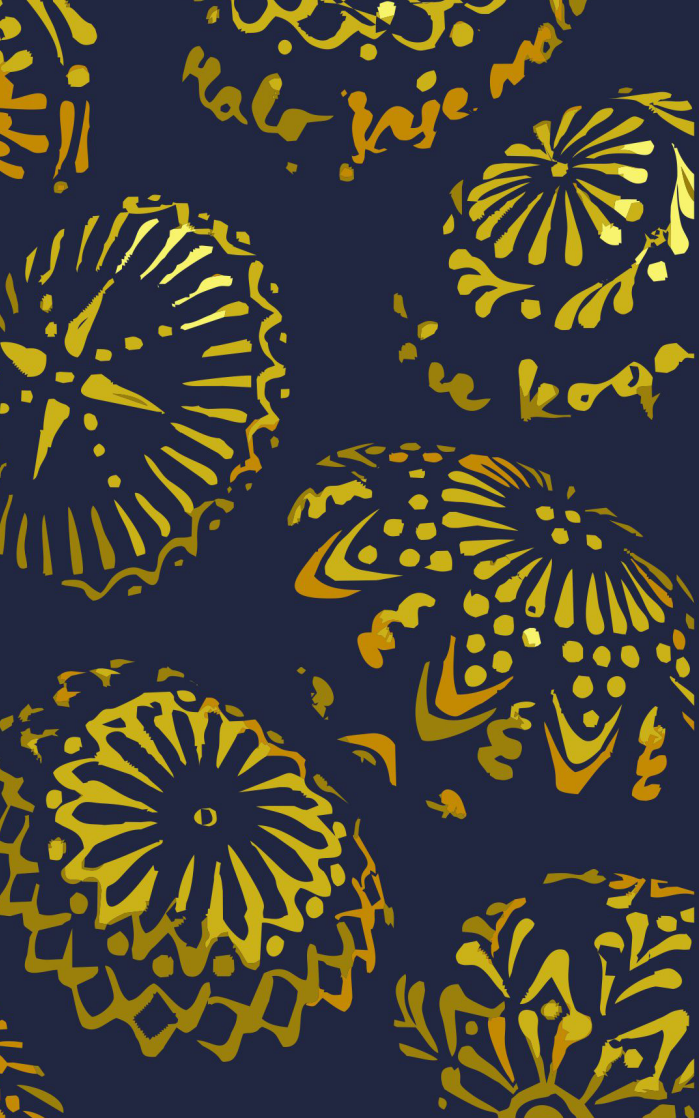
Posebna je rasprava vođena nakon prezentacije o europskoj zakonskoj praksi glede 13 mirovine, kao i dodatka za samce, o čemu je pripremljena kvalitetna prezentacija od strane resornog ministarstva, te zaključeno kako će se s obzirom da većina članica EU imaju takve dodatke, pokrenuti inicijativa za uvođenje takvih izmjena, kako bi se olakšao život umirovljenih samaca.

Pod točkom „razno“ predstavnici umirovljeničkih udruga su podnijeli ponovljene inicijative. Tako je Vesna Bečić (SUH) zatražila da se konačno riješi pitanje prava na dostavu mirovine putem pošte, a što podržavaju i pravobraniteljica za osobe s invaliditetom te pučka pravobraniteljica, te je zatražila da se što prije ukine obveza djedova i baka na plaćanje alimentacije za unuke, u slučaju kad to ne čine njihovi roditelji, jer takav institut ne postoji ni u jednom europskoj zemlji, već se to rješava npr. alimentacijskim fondovima na razini države ili lokalne samouprave.

Mato Obradović (SUH) zatražio je da se što hitnije uvede novi model usklađivanja mirovina koji će se računati prema rastu povoljnijeg indeksa, plaća ili cijena, s tim da se ugradi i socijalna dimenzija na način da onima s mirovinama do 260 eura raste za 120 posto, a onima od 260 do 610 eura za 110 posto, dok ostalima za 100 posto. SUH također traži da se osobni odbitak na plaće i mirovine podigne sa 531 eura na 664 eura. Predstavnicu Matice je predložila da se razmotri mogućnost ukidanja penalizacije za prijevremenu mirovinu, nakon što se napuni 70 godina, dok je Jasna A. Petrović (SUH) zatražila da se svim umirovljenicima koje imaju djecu, neovisno kad su umirovljene, uračuna po šest mjeseci dodatnog radnog staža po djetetu, a što bi im za svako dijete povećalo mirovinu za nešto više od dva posto.

Puno ideja, puno prijedloga, dugotrajna borba i nada da će se neke stvari pomaknuti nabolje, a siromašenje umirovljenika i gubitak dostojanstva starijih ljudi zaustaviti.

J.A.P.

Svim umirovljenicama
i umirovljenicima
Dubrovačko-neretvanske županije
i cijele Lijepa naše
želim

Sretan Uskrs i uskrsne blagdane

DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA
DUBROVNIK-NERETVA REGION

Župan Dubrovačko-neretvanske županije

Nikola Dobrosavić

Drage umirovljenice i umirovljenici,

iz korizmenog vremena - vremena tišine, pokornosti i osobnog preispitivanja - ulazimo u radost Uskrsa, simbola naše vjere i ustrajnosti. Neka vas blagdanski duh ohrabri, neka vam bude nadahnuće i neka vam donese sretne trenutke u okrilju vaših obitelji i prijatelja. Neka vam podari obilje u njegovu najvažnijem obliku – ljubavi koju primete i koju dajete bližnjima te zdravlju.

U svoje ime te u ime Međimurske županije želim vam sretan i blagoslovljen Uskrs!

Župan
Matija Posavec

SRETAN I BLAGOSLOVLJEN USKRS

**OPĆINA RUGVICA,
OPĆINSKI NAČELNIK
MATO ČIČAK, dipl. Ing.**

Zašto su umirovljeni samci diskriminirani?

Kad si star, velika je vjerojatnost da ćeš utonuti u rizik siromaštva i socijalne isključenosti. U Hrvatskoj je 2021. godine (noviji podaci još ne postoje) čak 32,4 posto starijih od 65 godina zabilježeno u toj kategoriji. No, najgore je što je to i dob umiranja, pa je velik postotak starijih osuđen na život u jednočlanim, samačkim domaćinstavima. Takvih je 55,9 posto utonulo u bijedu, a postotak je daleko viši kad su u pitanju žene, no taj podatak nismo uspjeli pribaviti od Državnog zavoda za statistiku.

I, ne, nismo taj problem riješili reformom obiteljskih mirovina i uvođenjem obiteljskih dodataka, jer nemali je broj starica i staraca preskočen, jer su i prije bili neudati/neoženjeni, rastavljeni, razvedeni. I što sad? Kako Hrvatska pomaže starijim samcima preživjeti s niskim mirovinama, uz inflaciju koja se ne zaustavlja? K tome, obiteljskih umirovljenika je oko 210 tisuća, od čega su 93 posto žene, no rodne analize samačkih domaćinstava nisu dostupne, iako o tome ovisi kakve politike i mjere treba uvesti.

Povoljniji izračuni za samce

Umirovljeničke udruge Sindikat umirovljenika i Matica već godinama ukazuju na potrebu zakonskog reguliranja potpore samačkim domaćinstvima starijih osoba, no do sada je od strane vlasti prepoznata samo kategorija obiteljskih umirovljenika. Ipak, na 11. sjednici Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe od 28. ožujka 2023. konačno je osviještena potreba za uvođenjem svojevrsne naknade za umirovljenike samce. Izvršnim prikazom Sandre Lendvaj iz Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne skrbi analiziran je način reguliranja potpore staračkim samačkim domaćinstvima u Belgiji, Danskoj, Finskoj, Italiji, Latviji, Luksemburgu, Mađarskoj, Nizozemskoj, Norveškoj, Portugalu, Rumunjskoj, Švedskoj i Švicarskoj.

Samo u Italiji, Latviji i Litvi postoji izrijekom zakonski regulirana naknada za umirovljenike samce, međutim, u većini analiziranih zemalja postoji povoljniji faktor za različita prava onih koji su samci. Primjerice, u Belgiji postoji tzv. „grapa“, tj. zajamčena naknada za starije osobe koje nisu radile ili nisu ostvarile pravo na mirovinu, a za ovu godinu za samca ona iznosi 1.460,08 eura mjesečno, dok je za osobe koje dijele zajedničko prebivalište 973,39 eura. I u Danskoj postoji iznos državne mirovine koji je viši za samce nego za umirovljenike u braku ili vanbračnoj zajednici.

Viša zajamčena mirovina

U Latviji nadživjeli partner može 12 mjeseci primati 50 posto mirovine preminuloga, ali za ostale samce nema dodatka. No, u Litvi je od 1. srpnja 2021. godine uvedena naknada za samce uz uvjet da osoba nema bračnog partnera i ne prima obiteljsku mirovinu. U Mađarskoj nema dodatka za umirovljene samce, ali se npr. starosna naknada i druga socijalna davanja za samce primjenjuju pod povoljnijim uvjetima. I u Nizozemskoj postoji slična „povoljnost“, tj. osobe koje žive same primaju 70 posto minimalne mirovine, a u bračnoj/vanbračnoj zajednici tek 50 posto.

U Norveškoj se kod zajamčene starosne mirovine primjenjuje posebna stopa za mirovine umirovljenika samaca, koja je viša od stope za umirovljenike u braku/vanbračnoj zajednici.

U Švedskoj ne postoji posebna naknada za umirovljenike samce, ali postoji tzv. zajamčena mirovina koja se daje osobama koje imaju niske ili nikakve prihode temeljem rada, i to tako da dobiju veći iznos ako su neudani/neoženjeni, tj. samci. Samci dobivaju i veći dodatak za stanovanje za starije osobe iz mirovinskog sustava, a taj dodatak je neoporeziv. Također, mogu dobiti i potporu za uzdržavanje starijih osoba koja se za samce obračunava na povoljniji način.

Istina, i u Hrvatskoj postoji niz socijalnih mjera koje se primjenjuju u povoljnijim iznosima, primjerice cenzus za samca za ostvarivanje prava na dopunsko zdravstveno osiguranje na teret državnog proračuna iznosi 415 eura, a za višečlano domaćinstvo 331,81 eura. Ipak, kad je riječ o jednokratnim naknadama, koje su

imale više naziva i cenzusa (covid naknada, energetska, inflatorna itd.), postojao je samo individualni cenzus za umirovljenike, tako da je ostvareno puno nepravde spram onih koji žive sami.

Hrvatska matematika

Primjerice, bračni par svaki s mirovinom od 609 eura mjesečno dobio je pojedinačno po 60 eura naknade, dok je njihova susjeda s mirovinom od 611 eura, u samačkom domaćinstvu, izgubila to pravo jer joj mirovina prelazi cenzus za jedan euro. Samci doista zavrjeđuju posebni dodatak, povoljniji izračun i pristup, no hoće li to biti ostvareno u neko dogledno vrijeme, teško je odgovoriti.

I dok država na nacionalnoj razini, unatoč službenim statistikama, ne prepoznaje bitno veću ugroženost samačkih, osobito staračkih domaćinstava, na regionalnoj razini sve je više primjera gdje se čak otvaraju dežurne telefonske linije za samce, poput Gradskog društva Crveni križ Karlovac i drugih gradova koji su to ugradili u svoje socijalne programe potpore.

Svi smo već čuli za akcije protiv diskriminacije na osnovi spola, dobi, boje kože, spolne orijentacije, vjere i tako dalje. No, nitko ne spominje diskriminaciju po bračnom stanju. Točnije, nitko ne govori o tome kako se samce (i samice) zapravo diskriminira u svakodnevnom životu, a prednost daju parovima ili obiteljima. Samac mora sam platiti sve režije, grijanje tereti jednu osobu, trošak života mu je viši, a odnos društva diskriminirajući. Nije li vrijeme da diskriminacija samačkih staračkih domaćinstava dobije zasluženu pozornost, a umirovljeni samci dodatak na mirovinu?

Jasna A. Petrović

Spasitelji siromašnih i zanemarenih

„Civilizacijski dosezi jednoga društva mjere se i po tome kako se to društvo odnosi prema svojim najstarijim članovima. Volio bih da to svi osvijestimo i da zaista uvažimo naše starije sugrađane od kojih možemo puno naučiti te da im osiguramo dostojanstvenu starost kakvu i zaslužuju“

Gospodine Markt, na čelu ove značajne i ugledne organizacije ste od 2014. godine kao izvršni predsjednik. Često ste i u medijima, što ukazuje na vaše brojne aktivnosti, no Glas umirovljenika je imao prigode saznati od vaših brojnih korisnika diljem Hrvatske u kojoj mjeri je uloga Crvenog križa presudna za preživljavanje zanemarenih i zapuštenih starijih osoba, nerijetko i u ruralnim područjima, izopćenima, bez ikakvog javnog prijevoza i institucija. Koliko starije osobe od 65 godina prepoznajete kao svoju značajnu korisničku skupinu?

To je naša iznimno značajna, ako ne i najznačajnija skupina korisnika. Sociodemografski pokazatelji ukazuju na to da je Republika Hrvatska staro društvo. Prema zadnjem popisu stanovništva, od ukupne populacije, 22,45 posto čine starije osobe. Većina njih živi sama, imaju male mirovine, žive skromno, a ono što mi dobro znamo, najviše im nedostaje netko tko bi s njima popričao, popio kavu i prokomentirao vrijeme, sport ili politiku.

Osim što po prihodima spadaju u najsiromašniju dobnu skupinu, osobe starije od 65 godine najviše su izložene i opasnosti od socijalne isključenosti. Zbog svega toga, ali i brojnih drugih čimbenika, Hrvatski Crveni križ zajedno sa svojim 131 društvom, usmjeren je na suzbijanje socijalne isključenosti te uspostavu kvalitetnijeg pružanja socijalnih usluga u domu korisnika. Cilj nam je ljude ne smještati u institucije, zato razvijamo programe koji omogućavaju što duži ostanak korisnika u vlastitom domu. To, među ostalim, obuhvaća pomoć u kući, dostavu toplih obroka u dom korisnika, korištenje pomagala iz fonda posudionice medicinskih i ortopedskih pomagala, osiguravanje usluge besplatnog prijevoza korisnika i strukturirano provođenje slobodnog vremena za starije osobe čime se nastoji zaštititi njihovo mentalno i fizičko zdravlje.

Starije korisnike zovemo imenom

Koje su glavne usluge i oblici potpore koje pružate starijim osobama i koja je Vaša procjena o njihovom obuhvatu? Gdje je veća potreba za vašom intervencijom, u urbanim ili ruralnim sredinama?

Društva Crvenog križa diljem Hrvatske provode veliki broj redovitih programa namijenjenih upravo ovoj ciljanoj skupini odnosno starijim osobama koje žive u samačkim kućanstvima. To su, primjerice, klubovi i dnevni boravci za starije osobe, posudionice medicinskih i ortopedskih pomagala, dostava toplih obroka u dom korisnika, pomoć u kući, skrb izvan vlastite obitelji (bez osnivanja doma), program kontrole krvnog tlaka i šećera u krvi, programi zdravog starenja i drugi programi.

Želim naglasiti kako društva Crvenoga križa procjenjuju potrebe u svojim lokalnim zajednicama jer jako dobro poznaju situaciju i što je još važnije, jako dobro poznaju svoje korisnike. Oni znaju procijeniti što na određenom području nedostaje pa u skladu s tim pokreću i nove programe i projekte. Posebno sam ponosan kada s našim djelatnicima obilazim teren, a oni svoje korisnike nazivaju nji-

hovim imenima. To pokazuje koliko smo bliski tim ljudima, a i koliko su oni dio nas.

Veća potreba je upravo u ruralnim i izoliranim područjima, gdje je manja dostupnost usluga od strane drugih pružatelja, a nerijetko je upravo Crveni križ jedina organizacija koja pokriva određeno područje. Treba reći kako su društvene promjene dovele do drastičnih promjena obiteljske strukture i njezinih uloga. Urbanizacija, migracija mladih ljudi u gradove u potrazi za radnim mjestom, smanjenje obitelji, sve više radno aktivnih žena, ujedno znači smanjenje članova obitelji koji su u mogućnosti brinuti se za starije osobe. Upravo su spomenuta područja slabo ili nikako pokrivena javnim prijevozom, a tamo gdje navedeno u određenoj mjeri i postoji, cijena karate javnog prijevoza je nerijetko prevelika za često korištenje takve usluge. Iz tog razloga ukazala se potreba za projektima mobilnosti – prijevoz starijih i nemoćnih osoba iz ruralnih sredina u gradsku radi ostvarivanja zdravstvenih i socijalnih prava, te specifičnih potreba, ali i korištenja aktivnosti koje provode Crveni križevi. Svjesni smo svih problema s kojima se osobe treće životne dobi susreću, neke rješavamo odmah, o nekim problemima informiramo nadležne institucije i vrlo često nastupamo prema ministarstvima s prijedlozima unapređenja usluga koje se pružaju staračkim i samačkim domaćinstvima.

Najbolje znamo njihove potrebe

U Hrvatskoj se velik broj osoba starije životne dobi suočava sa životnim standardom znatno nižim ispod prosjeka društva. Siromaštvo i socijalna isključenost se sve više vežu uz stariju populaciju, a čak 55 posto svih staračkih samačkih domaćinstava je u siromaštvu. Kako dolazite do tog dijela populacije, u kojoj mjeri je to rezultat suradnje s državnim socijalnim službama?

Kako sam već naveo, društva Crvenoga križa diljem Hrvatske jako dobro poznaju svoje sredine i brzo uočavaju tko treba pomoć. Nerijetko nas o potrebama starijih osoba obavijeste i članovi obitelji koji ne žive u istom gradu, obavijeste nas i susjedi, ali i same starije osobe. Moram reći da imamo vrlo dobru suradnju sa Zavodom za socijalni rad, kao i s drugim dionicima u lokalnoj zajednici. Sve veći broj Crvenih križeva provodi europske projekte, gdje onda sa Zavodom i drugim dionicima učvršćuju već postojeću suradnju. Posebice se to odnosi na razmjenu podataka o starijim osobama koje žive u teškom siromaštvu – primateljima zajamčene minimalne naknade.

Tko financira aktivnosti HCK, koliko su to projekti, donacije građana ili javna sredstva? Postoji li dovoljna senzibiliziranost za pomoć starijoj populaciji?

Izvori financiranja za projekte i programe koje provodimo različiti su. U mnogima nam podršku daje državna i lokalna vlast, a nika-ko nisu zanemariva ni sredstva koja povlačimo iz fondova Europske unije. Podršku daju i brojne tvrtke, ali i građani koji se uvijek odazovu akcijama koje provodimo. Mislim da možemo biti zadovoljni uz napomenu da, naravno, uvijek ima prostora da napravimo bolje i više.

Uočavam da nas sve ponese vrlo brzi životni ritam u kojemu nenamjerno možda zaboravimo na naše sugrađane starije životne dobi. Kao društvo trebali bismo više senzibilizirati javnost za potrebe starijih osoba. Treba ih prestati prikazivati kao „teret“ društva i treba početi isticati sve potencijale koje sa sobom donosi starija dob te konačno dati starijima priliku da te potencijale koriste i postanu aktivni članovi zajednice.

Hrvatski Crveni križ upravo je s tim ciljem u prethodne dvije

godine provodio projekt „Stariji za starije – umrežavanje socijalnih usluga u zajednici“, a koji je kao jedan od ciljeva imao smanjenje socijalne isključenosti kroz poticanje aktivnosti voloniranja starijih osoba. U sklopu projekta osnovani su Klubovi volontera starijih osoba, koji su nastavili djelovati i nakon završetka projekta. Upravo kroz voloniranje smo nastojali da same starije osobe se založe za povećanje senzibiliziranosti zajednice za njihove probleme, ali i da neke od njih samostalno pokušaju riješiti.

Topli obrok stiže u dom

Koji osnovni problem prepoznajete kao potrebu za stariju populaciju: osiguranje toplog dnevnog obroka i hrane, grijanje i štednjaci za kuhanje, dobava lijekova, odvođenje liječniku, pomoć u kući, pribavljanje radija i televizije te telefona? Koliko starijih osoba hranite dnevno?

Sve što ste naveli čini osnovne životne potrebe starijih osoba te je zaista teško izdvojiti samo jednu potrebu. Upravo širokom lepezom naših programa i projekata namijenjenih starijim osobama želimo pokriti sve navedeno - osiguranje toplog dnevnog obroka i hrane kroz pučke kuhinje, dostave toplih obroka u dom korisnika i socijalne samoposluge, a kroz uslugu pomoći u kući nastojimo zadovoljiti druge potrebe poput odlaska po lijekove, odvođenje liječniku i slično. Već nekoliko godina provodimo i program „Za dostojanstven život“ u sklopu kojega nabavljamo štednjake na drva za kuhanje i ogrjev za starije osobe.

Trudimo se kad god možemo osmišljavati aktivnosti koje poboljšavaju uvjete stanovanja i koje dugoročno utječu na kvalitetu života starijih osoba. Imali smo, primjerice, prije nekoliko godina aktivnosti obnove barem jedne prostorije u domu starijih osoba koje žive ispod razine siromaštva i reakcije su bile više nego pozitivne. Želim napomenuti kako zaista pomno pratimo sve što se događa u našoj okolini i u skladu s tim razvijamo programe i aktivnosti uz pomoć kojih možemo poboljšati kvalitetu osoba treće životne dobi.

Kako pomažete socijalizaciji osamljenih starijih osoba, osim kroz klubove za starije osobe u dijelom urbaniziranim područjima? Koliko su u te aktivnosti uključeni vaši volonteri, koliko ih imate ukupno?

Program Dnevnog boravka i Klubova za starije osobe (Klub 65+) provodi se u 28 društva Hrvatskog Crvenog križa za ukupno 2.553 korisnika. Programom je omogućeno strukturiranje slobodnog vremena za starije osobe čime se nastoji zaštititi njihovo mentalno i fizičko zdravlje, podići kvalitetu života i funkcionalnu sposobnost kao preduvjet zdravog i aktivnog starenja. Vrlo smo angažirani i na pružanju pomoći za starije osobe na potresom pogođenom području Sisačko-moslavačke županije. T i j e k o m 2022. godine otvorena su dva Centra za međugeneracijsku podršku na području Petrinje i Gline, u kojima se stanovništvu na po-

tresom pogođenom području pruža svakodnevna psihosocijalna podrška. U manjim sredinama gdje nema puno aktivnosti, upravo su programi Crvenoga križa možda jedina aktivnost koja se nudi starijim osobama. U svim našim aktivnostima sudjeluju i naši volonteri kojima smo neizmjereno zahvalni. U našim redovima brojimo ih više od 10 tisuća i njihov doprinos u pomaganju starijim osobama iznimno je velik.

Starost kao privilegij

Slažete li se da bi život starijih osoba u Hrvatskoj bio bitno ugroženiji da nema vaše mreže od 131 županijskog, gradskog i općinskog društva Crvenoga križa?

Bez imalo lažne skromnosti mogu reći da bi život starijih osoba bez nas bio znatno teži, a osamljenost veća. Iako neke od ranije navedenih usluga provode gotovo sva društva Crvenog križa, smatramo da naša misija tu ne prestaje. Kao jedan od primjera možemo navesti podršku neformalnim njegovateljima, a koju nastojimo provoditi, ponajprije kroz edukacije namijenjene neformalnim skrbnicima.

Međutim, projektno financiranje, koliko god bilo pozitivno i dobro u ovakvim slučajevima, kada radite s živim ljudima može biti i izvor velikog nezadovoljstva i frustracije naših korisnika onog trena kada projekt prestane, a Hrvatski Crveni križ nema novi izvor financiranja započete aktivnosti, zato radimo sve kako ne bismo propustili niti jednu priliku za produljenje trajanja projekata koje smo započeli.

Vaš program Pomoć u kući namijenjen je korisnicima socijalne skrbi kojima je pravo na pomoć u kući utvrđeno rješenjem centra za socijalnu skrb i građanima koji uslugu plaćaju sami. Koliko su prema Vašem mišljenju starije osobe informirane o svojim pravima?

Društva Crvenog križa uslugu pomoć u kući pružaju za nešto više od 10.500 građana. Usluga je pružena za 1.965 korisnika temeljem ugovora koji društva Hrvatskog Crvenog križa imaju s Ministarstvom rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike Republike Hrvatske, za 490 korisnika temeljem ugovora s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, 382 korisnika je samostalno podmirilo trošak za pruženu uslugu pomoći u kući, a za 6.815 korisnika temeljem odluke o financiranju projektnih prijedloga društava Hrvatskog Crvenog križa u okviru Poziva „Zaželi - program zapošljavanja žena“ koji se financira iz Europskog socijalnog fonda. Osim navedenoga, 936 žena u nepovoljnom položaju zaposlene su na projektima društava Hrvatskog Crvenog križa u okviru ovog projekta kako bi pružale pomoć i potporu starijim osobama i/ili osobama s invaliditetom. Što se tiče informiranosti starijih ljudi o njihovim pravima, a posebno o mogućnostima korištenja novih usluga, tu smo i mi i udruge umirovljenika na istom zadatku, snažnijeg informiranja ljudi treće životne dobi.

Poruka za kraj

U današnjem društvu u kojemu je izgledati mlado i lijepo postalo imperativ, želim nas sve podsjetiti da je doživjeti starost privilegij. Starost može biti dostojanstvena, lijepa i zdrava ako nismo sami, ako pomažemo jedni drugima. Solidarnost i humanost nisu rezervirane samo za one najugroženije, solidarnost i humanost počinju u odnosu prema onom čovjeku koji je prvi do nas, u našim obiteljima, prijateljskim krugovima, u umirovljeničkom klubu, susjedstvu, na radnom mjestu. Civilizacijski dosezi jednoga društva mjere se i po tome kako se to društvo odnosi prema svojim najstarijim članovima. Volio bih da to svi osvijestimo i da zaista uvažimo naše starije sugrađane od kojih možemo puno naučiti te da im osiguramo dostojanstvenu starost kakvu i zaslužuju.

Jasna A. Petrović

Zagrebačka

županija

Povodom najvećeg kršćanskog blagdana - Uskrsa, svim žiteljima Zagrebačke županije upućujemo poruke mira, sa željom da dane koji su pred nama provedu ispunjeni vjerom i u zajedništvu svojih najbližih.

Neka je svima sretan i blagoslovljen Uskrs!

predsjednica
Županijske skupštine
Martina Glasnović

župan
Stjepan Kožić

Gotovo sve europske zemlje imaju „dodatnu“ mirovinu

Još 2008. godine Sindikat umirovljenika Hrvatske je u svojem četverogodišnjem programu rada zatražio donošenje Zakona o božićnici, kao svojevrsnog okvira za isplatu trinaeste mirovine. Nažalost, od toga do danas ništa. Dok su božićnice za one na vlasti polako prestale biti pitanje od nacionalnog interesa, polako su skliznule na grbaču lokalne samouprave, te o njima odlučuju gradovi i općine, ne svi i ne u istom iznosu.

Pozitivne naznake

Umirovljeničke udruge su, potaknute odlukom Vlade da isplati već peti jednokratni dodatak (od 60 do 160 eura) za siromašne umirovljenike s mirovinama do najviše 610 eura, iako pozdravljaju svaki oblik potpore u teškim vremenima, ocijenile kako je riječ o ad hoc modelu, koji nije sustavan i politički je netransparentan, te da bi bilo puno bolje donijeti neko sustavno rješenje poput modela trinaeste mirovine, a što ne bi koštalo više. Nakon što su takav prijedlog Sindikat umirovljenika i Matica izložili na Nacionalnom vijeću umirovljenika i starijih osoba te kroz medije, iz Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne skrbi stigle su pozitivne naznake.

Naime, konačno je izvršen uvid u praksu europskih zemalja, te se prihvatilo ideju uvođenja trinaeste mirovine kao kvalitetnu mogućnost za postizanje adekvatnijih mirovina u Hrvatskoj. Brojne su zemlje koje su tradicionalno uvele „prekobrojnu“ mirovinu, a tu je primjerice i Belgija koja je isplaćuje u svibnju i to u istom iznosu kao u tom mjesecu, dok se u Cipru isplaćuje u prosincu. U Danskoj je 13. mirovina također propisana zakonom i isplaćuje se svake godine u siječnju i to u iznosu od 2.363,69 eura, a godišnje se usklađuje te prati rast cijena (naziv joj je „ček za starije osobe“).

Bogatiji božićni stol

I u Italiji je 13. mirovina svojevrsna božićnica, jer se isplaćuje svakog prosinca, a zakonom je propisana i njezina godišnja indeksacija. I u malom Lihtenštajnu se zakonski jamči isplata takve dodatne mirovine u prosincu, kao i u

Luksemburgu, gdje je ekvivalentna 22 eura za svaku navršenu ili započetu godinu osiguranja, te je za 40-godišnji staž limitirana na 880,56 eura. Ipak, božićni je stol bitno bogatiji!

Mađari su odavno imali 13. mirovinu, no godinama je bila ukinuta, da bi ju Orbanova vlada vratila ove godine i isplaćuje se u visini mirovine u siječnju, te se indeksira prema rastu potrošačkih cijena. I Malta ima trinaestu mirovinu i svake se godine usklađuje, dok je Poljska isplaćuje u travnju kao „dodatnu godišnju novčanu naknadu“, koja je po iznosu jednaka najnižoj starosnoj mirovini.

Portugal praktički ima 14 godišnjih mirovina, od kojih se tzv. božićnica i regres za odmor isplaćuju u prosincu i srpnju u iznosu redovite osobne mjesečne mirovine. Iako Rumunjska nema zakonom predviđenu 13. mirovinu, poput Hrvatske su isplaćivali jednokratnu novčanu pomoć u više navrata za ugrožene umirovljenike. Slovačka, pak, izračunava dodatnu mirovinu koja se isplaćuje u studenome prema posebnoj formuli, tako da oni s niskom mirovinom dobiju i po 300 eura.

Ima nade i za nas

U Sloveniji se „godišnji dodatak“ isplaćuje sa srpanjskom mirovinom, i to ovisno o visini mirovine u pet razreda, jer se vodi računa o solidarnosti i socijalnoj situaciji korisnika mirovine.

Tako će 2023. godine oni s mirovinama do 600 eura dobiti 455 eura, a oni s mirovinama višim od 1.020 eura – 145 eura. To je više kao svojevrsni regres za odmor. U Španjolskoj je umirovljenicima žlica upala u med, jer dobivaju čak 14 mirovina godišnje, i to posebne isplate u lipnju i studenome, za odmor i božićni stol. Iznos bonusa je jednak iznosu mjesečne mirovine, a redovito se indeksira prema rastu potrošačkih cijena.

U Norveškoj se to drukčije rješava, te se naprosto isplata za prosinac ne oporezuje, što posljedično povećava mirovinu. Zanimljivo je kako Njemačka, u mnogočemu smatrana eldoradom za umirovljenike, nema trinaestu mirovinu, kao niti Nizozemska i Francuska.

I što sada reći? Hrvatska je kroz isplatu od oko 2,5 milijardi kuna odnosno 332 milijuna eura za pet jednokratnih naknada uvela povremeno, političkim odlukama utemeljeno, socijalno pomaganje siromašnijim kategorijama umirovljenika. Oni koji pripadaju srednjoj umirovljeničkoj klasi su preskočeni, kao da i njima nisu poskupile namirnice i režije. Zbog neizvjesnosti takvih naknada i njihovoj ovisnosti o političkim odlukama, umirovljeničke udruge traže od Vlade zakonsko reguliranje dodatne godišnje mirovine, kao i povećanje osobnog odbitka na mirovine, čime bi se konačno vratilo malo pravičnosti u mirovinski sustav. Vjerovali ili ne – ovaj put ima nade!

Jasna A. Petrović

Pošast za mirovine i javne financije

Zanimljivu raspravu svojom objavom na društvenoj mreži LinkedIn pokrenuo je Nenad Bakić, matematičar i poduzetnik. U objavi pod nazivom „Katastrofa mirovinskih fondova“ osvrnuo se na teške gubitke koje su ostvarili ti fondovi i tako umanjili mirovine iz 2. obveznog mirovinskog stupa.

Bakić tako piše kako su mirovinski fondovi tipa B, u kojima je ogromna većina mirovinske štednje građana, u zadnjih 18 mjeseci od kad je nastupilo razdoblje visoke inflacije izgubili oko 1,5 posto vrijednosti. Problem je u tome, napisao je, što je inflacija u tom razdoblju bila oko 14 posto, zbog čega su mirovine iz 2. stupa realno smanjene za 15 posto!

Bakić je naveo i kako je još gora situacija s navodno 'najsigurnijim' mirovinskim fondovima kategorije C, gdje se ulaže pretežito u obveznice i oročene depozite. Od početka 2021. do danas oni su izgubili oko 5 posto vrijednosti, a inflacija u tom razdoblju je bila oko 20 posto. U kategoriju C svi osiguranici koji imaju manje od 5 godina do ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu isključivo su članovi fonda te kategorije, što znači da su mirovine i tu poprilično nastradale.

Vlada ne odustaje

Već prošlog ljeta se znalo da je kategorija C u debelom minusu, odnosno da je vrijednost štednje u C kategoriji tijekom 2021. i pola 2022. godine pala sa 10 milijardi na 9,2 milijarde kuna (7 posto), s tim da je inflacija premašila 10,8 posto, pa je realni pad imovine bio 15-ak posto. Iz Ministarstva rada i mirovinskog sustava pokušali su „popeglati“ situaciju te je rečeno kako mirovinske fondove treba gledati dugoročno, i da su u petogodišnjem razdoblju fondovi C kategorije ostvarili pozitivne prinose, vješto izbjegavajući činjenicu da su prikazivali nominalni rast, a ne realni u koji su trebali uključiti i inflaciju.

Grčevito branjenje 2. obveznog mirovinskog stupa uvedenog još 2002. godine od strane SDP-ove Vlade i dalje je politika i ove HDZ-ove Vlade i resornog ministarstva, iz kojeg doduše priznaju da 2. stup nije još zaživio, ali ističu tezu da je normalno da su za to potrebna desetljeća. I dok su sve postsocijalističke europske države ukinule ili transformirale 2. stup iz obveznog u dobrovoljni, Hrvatska je jedina koja i dalje inzistira na neuspjelom eksperimentu Svjetske banke, kojeg se i sama odrekla.

Bakićevu objavu pozitivno je komentirao i profesor Ekonomskog fakulteta u Splitu Željko Garača, koji mu je napisao „dobro došli u temu, sada će mi biti lakše“. Nije bez razloga, s obzirom da Garača i još nekoliko stručnjaka, poput Gojka Bežovana s Pravnog fakulteta u Zagrebu, Ante Samodola, a od prošle godine javno i profesori Ljubo Jurčić, Drago Jakovčević i Ivan Lovrinović teško pronalaze put do medija sa svojim analizama koje ogoljavaju sve negativnosti i financijske štetnosti 2. stupa.

Preko 100 milijardi gubitaka

Bakićeve izjave i objave, ponekad i kontra mainstream mišljenja, često se prenose u javnosti i u medijima, pa je svaki stručnjak koji može osvijestiti javnost o problemu 2. stupa svakako dobrodošao.

Podsjetimo, profesori Garača i Bežovan već dugi niz godina problematiziraju obvezni 2. stup, kojim se pet posto bruto plaće daje na raspolaganje stranim bankama, a zatim država kod tih istih banaka zadužuje isti taj novac preko obveznica. Garača u svojim javnim istupima je kazao kako je 2. stup stajao državni proračun preko 100 milijardi kuna, jer godišnje sada već plaćamo 10 milijardi kuna poreza koje ne bi trebali plaćati da nije bilo nakaradne mirovinske reforme iz 2002. godine.

Kao primjer promašenosti obveznog 2. stupa Garača ističe i činjenicu da oko 71 posto novoumirovljenih prilikom odlaska u mirovinu bira mirovinu iz 1. stupa, a ne iz oba, jer im je povoljnija. I ne samo to, Garača procjenjuje da će do kraja sljedeće godine preko 90 posto novoumirovljenih izabrati mirovinu samo iz 1. stupa. Dakako, prozvani mirovinski fondovi nisu mogli dugo ignorirati sve negativne brojke, pa su u javnost izašli s procjenom da će „za pet godina, ne bude li nekih globalnih šokova kao prošle godine, polovica osiguranika ostajati u dvostupnoj mirovini, a do 2042. godine samo će se 20 posto radnika s najnižim plaćama vraćati u državni 1. stup“.

Kad bankari obećavaju

Banke očito ovakvim izjavama žele kupiti vrijeme kako bi i dalje upravljali našim novcem i zarađivali na tome, a ograničavanjem izjavom ako neće biti globalnih šokova odriču se i svake odgovornosti ako se njihove procjene ne ostvare. Ali, tko živ, tko mrtav 2042. godine, dotad će se ionako zaboraviti na njihova obećanja, ili će se promijeniti okolnosti. Bitno im je da ne izgube svoj dio kolača.

Ono što često prolazi ispod radara je da bi stvarna brojka onih kojima je isplativija mirovina samo iz 1. stupa bila veća od sadašnjih 71 posto, ali onima koji se odluče za mirovinu iz oba stupa nudi se primamljivi mamac, jednokratna brza isplata 15 posto uštedenih sredstava iz 2. stupa, pa se mnogi koji su pred mirovinu u financijskoj besparici odlučuju za isplatu keša. No, oni zapravo ne dobiju svih 15 posto iznosa, jer je on umanjen za 10 ili 15 posto poreza, te još i prireza.

Ostvare li se crne prognoze profesora Garače o preko 90 posto onih koji se vraćaju u prvi stup, to bi trebao biti i konačni dokaz, posljednji čavao u lijes promašene mirovinske reforme i nebuloznosti održavanja obveznog 2. stupa i dalje na životu.

Igor Knežević

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br.

532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 530 eura; za pola stranice 400 eura i za četvrtinu stranice 265 eura.

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRIOLOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U TRAVNJU 2023.

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

Dana 27. ožujka 2023. godine održana je 72. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažniju odluku.

Korekcija cijena zdravstvene zaštite zbog povećanja osnove plaće

HZZO je korigirao cijene zdravstvene zaštite u dijelu kalkulativnog iznosa koji se odnosi na vrijednost rada zbog povećanja osnovice plaće od dva posto, u skladu s odredbama Dodatka I. Temeljnog Kolektivnog ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama, Odlukom o izmjenama Odluke o

osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja u djelatnostima primarne zdravstvene zaštite.

Isto tako, u bolničkoj i specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti korigirane su i vrijednosti koeficijenta za dijagnostičko-terapijske skupine (DTS), dijagnostičko-terapijski postupak (DTP) i dan bolničkog liječenja (DBL) prema provedenim analizama i utvrđenom utjecaju vrijednosti rada na cijene usluga/postupaka kao i cijene dijagnostičko-terapijskih

postupaka – DTP – nacionalnih programa preventivne zdravstvene zaštite.

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OBVEZONOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Hrvatski sabor je na 15. sjednici 17. ožujka 2023. godine donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (u daljnjem tekstu: ZIDZOZO) koji je objavljen u „Narodnim novinama“, broj od 33 od 24. ožujka 2023. godine, sa stupanjem na snagu **1. travnja 2023. godine**, osim članka 19. stavaka 3. i 5. koji su izmijenjeni člankom 9. ZIDZOZO-a vezano za povećanje sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite, a koji stupaju na snagu **1. siječnja 2024. godine**.

Naknada plaće osiguranicima koji ostvaruju uvjete za mirovinu ili rade uz mirovinu

Člankom 24. ZIDZOZO-a izmijenjen je članak 50. Zakona o obveznom zdravstve-

IZ SADRŽAJA:

- Korekcija cijena zdravstvene zaštite zbog povećanja osnovice plaće
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju

- Naknada plaće osiguranicima koji ostvaruju uvjete za mirovinu ili rade uz mirovinu
- Povećanje iznosa sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite

nom osiguranju („Narodne novine“, broj 80/13., 137/13. i 98/1. – u daljnjem tekstu ZOZO) na način da je povećana dobna granica osiguranika za ostvarivanje prava na naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad na teret sredstava HZZO-a odnosno državnog proračuna (sa 65 na 70 godina) uz uvjet navršenih 15 godina mirovinskog staža na temelju nesamostalnosti ili samostalnog rada.

Osiguranici od navršenih 65 godina pa do navršenih 70 godina, kojima je utvrđena privremena nesposobnost za rad prije stupanja na snagu ZIDZOZO-a i nastavlja se nakon njegova stupanja na snagu, počevši od 1. travnja 2023. godine mogu ostvariti pravo na naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad na teret sredstava HZZO-a odnosno državnog proračuna.

Osnovica za naknadu plaće utvrđuje im se osnovom plaća isplaćenih u propisanom šestomjesečnom razdoblju koje je prethodilo mjesecu utvrđivanja privremene nesposobnosti za rad neovisno o proteku vremena od dana utvrđivanja iste.

Slijedom navedenoga, potonji osiguranici ne mogu ostvariti pravo na naknadu plaće za privremenu nesposobnost za rad koja je trajala prije stupanja na snagu ZIDZOZO-a iako bi naknada plaće za tu privremenu nesposobnost teretila sredstva HZZO-a ili državnog proračuna da nije bila propisana dobna granica za ostvarivanje prava od 65 godina.

Povećanje iznosa sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite

Člankom 9. ZIDZOZO-a kojim je izmijenjen članak 19. ZOZO-a u stavcima 3. i 5. povećani su iznosi sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite u odnosu na iznose

utvrđene ZOZO-om, i to za:

- specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu, uključujući dnevnu bolnicu i kirurške zahvate u dnevnoj bolnici, osim ambulantne fizikalne medicine i rehabilitacije, uvećava se postotak proračunske osnovice s 0,75 % (3,31 eura) na 1 % (4,41 eura)
- specijalističku dijagnostiku koja nije na razini primarne zdravstvene zaštite uvećava se postotak proračunske osnovice s 1,5 % (6,62 eura) na 2 % (8,83 eura)
- ortopedska i druga pomagala utvrđena osnovnom listom ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a uvećava se postotak proračunske osnovice s 1,5 % (6,62 eura) na 2 % (8,83 eura eura)
- specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu u ambulantnoj fizikalnoj medicini i rehabilitaciji i za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju u kući uvećava se postotak proračunske osnovice s 0,75 % (3,31 eura) na 1 % (4,41 eura)
- troškove bolničke zdravstvene zaštite uvećava se postotak proračunske osnovice s 3,01 % (13,29 eura) na 4,01 % (17,70 eura)
- dentalna pomagala utvrđena osnovnom listom dentalnih pomagala za osobe od 18 do 65 godina starosti uvećava se postotak proračunske osnovice s 30,07 % (132,74 eura) na 40,09 % (176,97 eura)
- dentalna pomagala utvrđena osnovnom listom dentalnih pomagala za osobe starije od 65 godina uvećava se postotak proračunske osnovice s 15,03 % (66,35 eura) na 20,04 % (88,46 eura).

Ujedno je povećan i maksimalni iznos sudjelovanja osiguranih osoba u troškovima zdravstvene zaštite sa 60,13 % proračunske osnovice (265,44 eura) na 120,26 % proračunske osnovice (530,88 eura).

Navedene odredbe kojima se propisuju povećanje sudjelovanja u troškovima zdravstvene zaštite primjenjivat će se **od 1. siječnja 2024. godine.**

IZVJEŠĆE O POSLOVANJU HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE ZA I.-IX. 2022. GODINE (2. dio)

(Nastavak iz prošlog broja)

OSIGURANICI

Prema evidenciji HZZO-a, u razdoblju siječanj – rujan 2022. godine u sustavu obveznoga zdravstvenog osiguranja bilo je prosječno 4.153.860 osoba ili 0,04 % više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (kada je evidentirano prosječno 4.152.016

osiguranih osoba) kao neposredna posljedica povećanja broja zaposlenih, a posebice u vrijeme trajanja turističke sezone.

U strukturi ukupnog broja osiguranih osoba, kao što je prethodno spomenuto, nastavlja se trend povećanja broja aktivnih osiguranika te je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine evidentirano povećanje za prosječno 65.224 osoba ili 4,05 % više.

Sve ostale kategorije osiguranika u

konstantnom su padu. Tako je broj osiguranika umirovljenika smanjen za 11.834 osobe ili 1,12 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Broj osiguranika poljoprivrednika, odnosno osoba starijih od 65 godina koji se poljoprivredom bave za vlastite potrebe i ne ostvaruju prihode po toj osnovi, očekivano su u konstantnom padu, tako da ih je u promatranom razdoblju evidentirano prosječno 7.647 ili 17,71 % manje nego u istom razdoblju prethodne godine.

Prosječan broj ostalih kategorija osiguranih osoba koje čine nezaposleni, djeca do navršene 18. godine koji nisu osigurani kao članovi obitelji, učenici srednjih škola i studenti, inozemni osiguranici umirovljenici, osobe nesposobne za samostalan život i rad i drugi, smanjen je 0,84 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

U strukturi osiguranih osoba, aktivni radnici čine 40,30 %, umirovljenici 25,05 %, poljoprivrednici 0,18 %, članovi obitelji 7,83 %, te ostale osigurane osobe 26,63 %.

Od ukupnog broja osiguranih osoba, nositelji osiguranja čine 92,17 % ili 3.828.454 osobe, dok članovi obitelji čine 7,83 % ili 325.406 osoba.

Uz 1.674.104 aktivna radnika, pravo na zdravstvenu zaštitu ostvarilo je i 216.401 članova njihove obitelji što je 12,93 % aktivnih osiguranika.

Uz 1.040.727 umirovljenika, evidentirano je 63.602 članova njihovih obitelji.

S obzirom na podjelu po spolu, u ukupnom broju aktivnih osiguranika 46,82 % ili 783.768 čine žene, a 53,18 % ili 890.336 muškarci.

Odnos aktivnih osiguranika i broja umirovljenika u razdoblju od 2016. do 30. rujna 2022. godine pokazuje da broj umirovljenika tijekom godina stagnira ili se smanjuje, a broj zaposlenih se povećava, tako da je nešto povoljniji odnos aktivnih radnika i umirovljenika, gdje je na jednog umirovljenika 1,61 zaposlenih.

PRIHODI – PRIMICI

Iako je u usporedbi s prethodnom godinom u promatranom razdoblju zabilježen značajan rast prihoda od doprinosa (13,49 % više), zbog manjeg ostvarenja prihoda od proračuna (28,22 % manje), ukupni prihodi HZZO-a ostvareni su u iznosu od 25.326.343.437 kuna što je u konačnici 3,64 % više u odnosu na ostvarenja u istom razdoblju 2021. godine.

Snažan rast gospodarskih aktivnosti, najvećim dijelom kao rezultat uspješne turističke sezone, značajno utječe na rast prihoda od doprinosa koji su ostvareni u iznosu od 19.538.821.524 kune ili 13,49 % više (u nominalnom iznosu 2,323 mlrd. kuna više) nego u istom razdoblju prethodne godine. Udio ovih prihoda u ukupnim приходima je 77,15 % ili 6,70 strukturnih poena i veći je nego u prethodnoj godini kada je udio bio 70,45 % zbog manjeg udjela prihoda od proračuna (s 22,17 % na 15,36 %).

Iako ostvarenje prihoda od doprinosa (posebice od srpnja do rujna kada je prosječni mjesečni приход bio 2,275 mlrd. kuna), odraz je već spomenute dobre turističke sezone. Potrebno je naglasiti činjenicu da prosječna mjesečna bruto plaća ima i dalje trend rasta u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (prema zadnjim podacima Državnog zavoda za statistiku za razdoblje siječanj-rujan 2022. godine bilježi se rast od 8,00 %). To je rezultat povećanja gospodarskih aktivnosti, a dijelom i rezultat pomoći države gospodarstvenicima u očuvanju radnih mjesta ciljanim mjerama koje se provode od samog početka pandemije te pomoći zbog novonastalih kriznih situacija i potencijalnih poremećaja u gospodarstvu zbog energetske krize.

(Nastavak u idućem broju)

- Izvješće o poslovanju hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za I.-IX. 2022. godine (2. dio)

- Ukupni prihodi 3,64 % viši u odnosu na isto razdoblje prethodne godine

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.

Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979

za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Isplata jednokratnog novčanog primanja korisnicima mirovine

Na sjednici Vlade Republike Hrvatske, održanoj u četvrtak 16. ožujka 2023., donesena je Odluka o isplati jednokratnog novčanog primanja korisnicima mirovine radi ublažavanja posljedica rasta troškova života i Odluka o isplati jednokratnog novčanog primanja korisnicima doplatka za djecu radi ublažavanja posljedica porasta cijena energenata radi dodatnog ublažavanja posljedica rasta troškova života i porasta cijena energenata, odnosno utjecaja povećanih troškova života na standard, a u skladu s gospodarskim mogućnostima.

U skladu s Odlukom, jednokratno novčano primanje (JNP) isplatit će se:

- korisnicima mirovine ostvarene u Republici Hrvatskoj s prebivalištem u RH zatečenim u isplati mirovine za mjesec ožujak 2023., ako im ukupno mjesečno mirovinsko primanje isplaćeno u RH za ožujak 2023. godine ne

prelazi iznos od 610 eura i koji nisu zaposleni, odnosno ne obavljaju djelatnost na temelju koje postoji obveza osiguranja

- korisnicima mirovine kojima se uz mirovinu ostvarenu u RH isplaćuje i mirovina iz država s kojima RH ima sklopljen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju ili koje primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i kojima ukupno mirovinsko primanje ostvareno u RH i u inozemstvu ne prelazi iznos od 610 eura
- korisnicima mirovine kojima su postupci ostvarivanja prava na mirovinu u tijeku, a priznato im je pravo na isplatu mirovine na dan 31. ožujka 2023. ili ranije te su zatečeni u isplati za mjesec ožujak 2023. godine, najkasnije na dan 15. lipnja 2023., ako im svota mirovine isplaćena za mjesec ožujak 2023. ne prelazi iznos od 610 eura.

Prema spomenutoj Odluci, iznos JNP-a određuje se prema iznosu ukupnog mirovinskog primanja. Korisnicima kojima isplaćena mirovina iznosi:

- do 260 eura isplatit će se JNP u iznosu od **160 eura**
- od 260,01 do 330 eura u iznosu od **120 eura**
- od 330,01 do 470 eura u iznosu od **80 eura** te
- od 470,01 do 610 eura u iznosu od **60 eura.**

JNP će biti isplaćen **u travnju** ove godine korisnicima hrvatske mirovine zatečenima u isplati mirovine za ožujak 2023. Korisnicima koji će ostvariti mirovinu do 31. ožujka 2023. i koji su zatečeni u isplati najkasnije na dan 15. lipnja 2023., isplata JNP-a izvršit će se najkasnije u srpnju 2023. Korisnicima hrvatske i inozemne mirovine te korisnicima hrvatske mirovine koji su navršili mirovinski staž u inozemstvu, a nisu ostvarili pravo na mirovinu u inozemstvu, isplatit će se JNP najkasnije u srpnju 2023. Navedeni korisnici obvezni su Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (HZMO) **do 30. lipnja 2023. dostaviti dokaz o iznosu inozemne mirovine** za ožujak 2023. ili izjavu da ne primaju inozemnu mirovinu putem online obrasca ili popunjavanjem Tiskanice za dostavu podataka o visini inozemne mirovine koji će biti dostupan na mrežnim stranicama HZMO-a. JNP je izuzet od ovrhe i ne podliježe oporezivanju. JNP isplaćen korisnicima mirovine neće se uračunavati u prihodovni cenzus za oslobođenje od plaćanja premije dopunskog zdravstvenog osiguranja.

Završeni radovi na obnovi Doma za starije i nemoćne osobe Sisak

U Sisku je 10. ožujka svečano obilježen završetak radova obnove Doma za starije i nemoćne osobe Sisak, na kojoj su prisustvovali ministar rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike **Marin Piletić**, ravnatelj Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje **Ivan Serdar**, državna tajnica **Marija Pletikosa**, župan Sisačko-moslavačke županije **Ivan Celjak** i ravnateljica Doma **Ružica Čakširan**.

Obnova u vrijednosti od približno 1,35 milijuna eura trajala je dvije godine i financirana je u potpunosti od strane HZMO-a, ujedno i vlasnika nekretnine Doma. Nakon razornog potresa koji je pogodio područje Sisačko-moslavačke županije HZMO je osigurao financijska sredstva za sanaciju Odjela za Alzheimerovu demenciju i druge demencije, nakon čega su u svibnju 2022. započeli radovi koji su obuhvaćali uređenje i energetske obnovu vanjske ovojnice zgrade, sanaciju pukotina na zidovima, sanaciju dijela pregradnih zidova, sanaciju dijela krovništa te postavljanje novih instalacija u obnovljenim prostorima i uređenje soba korisnika.

Ravnatelj HZMO-a Ivan Serdar istaknuo je da su sada osigurani svi uvjeti za prijenos prava vlasništva nekretnine Doma s HZMO-a na Sisačko-moslavačku županiju, što je u skladu s Odlukom Vlade RH iz studenog 2020. godine.

„Na području RH već je provedeno preko 20 prijenosa vlasništva. Siguran sam da ćemo, uz dobru suradnju koju smo imali na projektu obnove, vrlo brzo krenuti i s tim aktivnostima i

brzo ostvariti prijenos prava vlasništva, izjavio je ravnatelj Serdar. Župan Ivan Celjak izrazio je zadovoljstvo novim, reprezentativnim izgledom zgrade u centru Siska te istaknuo da na sreću, prilikom potresa nije došlo do konstruktivnih oštećenja na zgradi, pa su korisnici, za cijelo vrijeme izvođenja radova boravili u zgradi Doma. Ravnateljica Doma, Ružica Čakširan, zahvalila je Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, koji je prihvatio projekt. "Projekt je zaista sveobuhvatan, obuhvaćena je i fasada, što je važno zbog energetske obnove. Na fasadi je bila opeka, koja je cijelo vrijeme predstavljala opasnost za ljude, prolaznike, automobile itd. sada je Dom energetske obnovljen, vrlo učinkovit, što za nas znači puno, obzirom na troškove energije." Ministar rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike Marin Piletić najavio je nastavak suradnje s HZMO-om i Sisačko-moslavačkom županijom na investicijama u ostale oštećene objekte socijalnih ustanova.

Ukidanje dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje

U skladu sa Zakonom o izmjenama Zakona o doprinosima (donesen 17. ožujka 23. na 15. sjednici Hrvatskog sabora) koji stupa na snagu 1. travnja 2023. u članku 9. stavku 1. točka 25. važećeg Zakona o doprinosima briše se osnova dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje za osiguranika po osnovi korisnika mirovine po propisima o mirovinskom osiguranju Republike Hrvatske. S tim u vezi brišu se i članci 134a) do 134d) važećeg Zakona koji se odnose na utvrđivanje osnovice za obračun dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje i obveze Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za obračunavanje doprinosa iz i na mirovinu, obustavu i uplatu doprinosa, te izvješćivanje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Ministarstva financija i Porezne uprave.

S obzirom na to da osnova osiguranja za obračun doprinosa za dodatno zdravstveno osiguranje prestaje stupanjem na snagu Zakona o izmjenama Zakona o doprinosima odnosno s 1. travnja 2023. HZMO prestaje s obračunom dodatnog doprinosa za zdravstveno osiguranje na mirovinama za travanj koje se isplaćuju u svibnju 2023.

KORISNICI MIROVINA - isplata u ožujku 2023.

Vrsta mirovine	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	493 309	410,37 EUR
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	48 468	538,16 EUR
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	76 730	362,28 EUR
Prijevremena starosna mirovina	208 300	398,70 EUR
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	380	442,32 EUR
Invalidska mirovina	96 251	311,69 EUR
Obiteljska mirovina	209 905	336,10 EUR
UKUPNO - ZOMO	1 133 343	388,31 EUR
Korisnici koji su u 2023. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO		
	Broj korisnika	Prosječna netomirovina
Starosna mirovina	1 727	289,39 EUR
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	647	482,45 EUR
Prijevremena starosna mirovina	513	380,98 EUR
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	2	654,13 EUR
Invalidska mirovina	238	280,80 EUR
Obiteljska mirovina	2 336	326,32 EUR
UKUPNO	5 463	336,40 EUR
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	109 131	588,01 EUR
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	219 359	539,01 EUR
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO-u	280 393	267,84 EUR
Korisnici najviše mirovine prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 716	1.107,58 EUR
Ukupan broj osiguranika		1 610 157
Ukupan broj korisnika mirovine		1 227 499
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1:1,31
Prosječna netoplaća u Republici Hrvatskoj za siječanj 2023.		1.094 EUR
Prosječna starosna mirovina ZOMO korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2023. godini		349,14 EUR
Korisnici mirovina - muškarci (46,10%)		565 858
Korisnici mirovina - žene (53,90%)		661 641
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		72 godine
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2023. godini - ZOMO		32 godine
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2023. godini - ZOMO		63 godine

Uređuje i grafički priprema:
 Ured za odnose s javnošću HZMO
 A. Mihanovića 3, 10000 Zagreb
 e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
 faks: 01/4595-168

mirovinsko.hr

INFOTELEFONI:
+385 1 45 95 011
+385 1 45 95 022
 (radnim danom od 8 do 16 sati)

KRAPINA

aktivnosti

Napokon izlet

pe, prisustvovali su prezentaciji proizvoda za lakši san osoba treće životne dobi. Uslijedio je ručak u restoranu Srce, gdje su se članovi napunili energijom i pripremili za ono što ih čeka.

Dio članova nakon ručka otišao je na kupanje u toplice, a drugi dio, kojemu nije bilo do kupanja, uputio se u razgledavanje grada i njegovih kulturno-povijesnih spomenika (Lječilišni perivoj Julijev park, Antunova kupelj, glavni trg, Crkva presvetog Trojstva, najstarije drvo u Hrvatskoj Ginkgo biloba, i dr.). Kako su došli, članovi su se tako i vratili kući, pjesmom u autobusu, ali i prepuni prelijepih doživljaja.

Vjekoslav Čaklec

Nakon poduže stanke izazvane pandemijom covid, Udruga SUH-a Krapina organizirala je 27. ožujka 2023. jednodnevni izlet i druženje u Daruvarskim toplicama. Iako im vrijeme nije bilo naklonjeno, jer je padala kiša i bilo je dosta vjetrovito, članovi u autobusu nisu prestali pjevati. Dolaskom u Daruvar, nakon okrije-

TREŠNJEVKA SJEVER – KRAPINA Izložba uskrasnih pisanica

Bilo je to 2018. godine kada su članovi podružnice SUH Trešnjevka Sjever Zagreb otišli na jednodnevni izlet u Krapinu, u posjet Muzeju krapinskih neandertalaca. U Krapini su ih tamošnji SUH-ovci lijepo ugostili, i s njima zajedno otišli u obilazak, a kasnije i na ručak. Time su udareni temelji lijepo suradnje koja je nastavljena i ove godine kada su 24. ožujka članice podružnice SUH Trešnjevka predstavile svoje ručne radove u Galeriji grada Krapine, a tema su bile uskrasne pisanice.

Voditeljica radionice ručnih radova Višnja Havelka osobno je u Galeriju dostavila oslikane pisanice, ali i slike u akvarelu, zeca zašivenog od tkanina i druge prigodne ručne radove, a ostale članice SUH-a Trešnjevka izložbu će posjetiti poslije Uskrsa, jer izložba traje do 20. travnja. No, zato su izložbu već posjetili članovi Udruge SUH Krapina, koji su i pofotkali izložbu i fotografije poslali svojim kolegama iz Zagreba, kojima tek slijedi posjet Galeriji.

V.B.

UMAG

Rekreacija u Topuskom

Nakon višegodišnje pauze povećala grupa članova podružnice SUH-a Umag u veljači je posjetila terme Topusko i provela na odmoru i rekreaciji deset dana. Boravak u termama bio je ugodan, ali i zahtjevan, tako da su se međusobni susreti događali prilikom obroka, odnosno u popodnevnom satima nakon terapija. Tijekom boravka jedna članica je imala rođendan i željela ga je kratko proslaviti. Upriličeno je malo druženje sa zdravicom i neizbježnom tortom i kolačima. Članovi vesele ekipe uručili su joj mali prigodni darak, koji će je podsjećati na ovo druženje.

Prilikom 8. ožujka, Međunarodnog dana žena, muška ekipa iznenadila je i razveselila sve članice, uručivši im lijepe crvene ruže. Ovom gestom ugodno su iznenadili i ženski dio osoblja cijelog lječilišta (osoblje ambulanti, konobarice, kuharice, spremačice). Istog dana uprava hotela priredila je plesnu večer, pa su se svi članovi mogli i malo provešeliti.

Marija Pertot

DUBROVNIK U Međugorju i Mostaru

Pun autobus članova SUH-ove podružnice iz Dubrovnika otisnuo se 25. ožujka 2023. na jednodnevni izlet u susjednu BiH. Prva stanica zapravo je bila u Hrvatskoj, prekrasni gradić Ston bio je usput, pa su članovi razgledali povijesnu jezgru gradića i neizostavne zidine. Uslijedio je put do svjetski poznatog Svetišta Kraljice mira u Međugorju, gdje su, između ostalog, posjetili crkvu Svetog Jakova te se pomolili u tišini.

Jako lijepo bilo je i u Mostaru, gdje su članovi obišli staru jezgru grada, a dakako najatraktivniji prizor bio je Stari most na kojem su se svi htjeli fotografirati. Obišle su se i lokalne kamenite ulice, kupio pokoji suvenirčić, a nije izostao ni zasluženi odmor u jednom lokalnom restoranu, gdje se uživalo uz ukusnu hranu, piće, ali i društvo. Nakon napornog dana i povratka kući svi su iskazali zadovoljstvo viđenim i jedva čekaju novi izlet. Krajem travnja kreće se s višednevnim boravkom u toplicama Topusko, a krajem svibnja u planu je šestodnevni izlet u Crnu Goru, Albaniju i Sjevernu Makedoniju.

Z.K.

PEŠČENICA Cvijet kao pravi

Članovi podružnice i u ožujku su nastavili sa svojim uobičajenim aktivnostima. Tako je 17. ožujka 2023. održana još jedna radionica u prostorijama podružnice, a ovaj put oslikavale su se staklene boce i izrađivalo cvijeće od krep papira. Tako su boce nakon rada vrijednih ruku završile oslikane uglavnom cvjetnim motivima, dok je cvijeće od krep papira izgledalo toliko realistično, da bi se mnogi zabunili i pomislili da je riječ o pravom cvijeću.

Ista radionica ponovljena je i tjedan dana kasnije, a vrijedne ruke članica i ovaj put su izradile prava remek-djela. Lijepo druženje uz kavu i kolače iskorišteno je i za razgovore o raznim temama, ali i o planovima u skoroj budućnosti. Među inim, članovi su saznali kako je u planu organizirano ljetovanje članova od 10. do 17. srpnja u Dramalju kod Crikvenice.

I.K.

Večer za dušu

Utorak 7. ožujka u Gradskoj knjižnici Labin za članice SUH-a Podružnice Labin priređena je večer poezije i glazbe „Usret Danu žena“. U spontanom i opuštenom atmosferi, labinske poetese svoju su strast pisanja na dijalektalnoj labinskoj čakavici podijelile sa svojim sugrađankama. Neda, Bruna, Orijana, Zdenka, Rada i Ornela, koja je bila i organizatorica večeri, pokazale su svoju kreativnost i talentiranost i u trećoj životnoj dobi.

Poseban pljesak dobila je članica Rada, debitantica te večeri, koja godinama piše poeziju, ali se tek sada odlučila i ohrabrila za javni nastup i pokazala da uvijek ima vremena, bez obzira na dob, za neke nove izazove i iskorake. Bila je to večer za dušu, prepuna emocija i s ponekom suzom u očima. Versi i stihovi SUH-ovih pjesnikinja vraćali su okupljene u skromna, ponekad teška, ali lijepa

vremena njihovog djetinjstva, uz sjećanja na majke, bake, drage ljude kojih već dugo nema među njima, ali uvijek žive u sjećanjima.

Bio je to i svojevrsni susret generacija jer su lijepi glazbeni intermezzo podarili mladi glazbenici, polaznici Umjetničke škole, Ria, Karlo i Toni. Večer su završili veselim zvukovima harmonike triestine u virtuoznoj izvedbi mladog Franka i slatkim delicijama kojima ih je počastio grad Labin. Dva dana ranije, u nedjelju, članice i članovi uživali su na sajmu cvijeća Ortogiardino u Pordenoneu, jednom od najvažnijih takvih sajmova u Italiji posvećenom svijetu vrtlarstva, vrtnom i sobnom cvijeću.

Eni Modrušan

SPLIT Tura po Istri

U nedjelju 26. ožujka 41 član Udruge SUH-a Split uputilo se na četverodnevni, pokazat će se nezaboravni izlet u Istru. Kako bi put bio što ugodniji, prvu noć prespavalo se u Selcu kod Crikvenice, a onda je krenula tura po Istri. Članovi su tako posjetili Pulu i sve njezine znamenitosti, od amfiteatra do Slavoluka Sergijevaca. Zatim su posjetili i Nacionalni park Brijuni, gdje su uživali u prekrasnim krajolicima, između ostalog posjetili su i „Mediterranski vrt“ koji je izgrađen 2007. godine na površini od 17.000 m² na području bivšeg šumskog rasadnika.

Posljednji dan izleta iskorišten je za obilazak otoka Krka, gdje je glavni cilj bilo prekrasno mjesto Vrbnik, gdje su članovi uživali na vidikovcu s kojeg puca prekrasan pogled na more. U jako lijepom sjećanju ostat će i uživanje u delicijama u lokalnoj konobi „Lucija“ u Vrbniku, gdje su članovi osladili svoja nepca. Bio je to stvarno nezaboravan izlet koji će se dugo, dugo pamtit.

A.T.

NOVIGRAD Dan rasplesanih žena

Ovogodišnja proslava Dana žena održana je 12. ožujka 2023. u motelu Lovac u Pazinu u organizaciji SUH-a Novigrad, a pridružilo im se i više članova SUH-a Umag koji su se netom vratili iz Termini Topusko. Uz uobičajeno dobar meni, imali su i odličnog muzičara iz Novigrada koji je svirao poznate evergrine. Svi su plesali kao na bis. Još malo, pa još malo, pa još malo.

Sve žene, kojih je bilo preko 50, a s konobaricama i kuharicama skoro 60, dobile su po crveni karanfil i čestitku kao mali znak pažnje. Poslije pola noći zaključili su da je ta fešta trajala dva dana, ali je bilo nezaboravno (za one koji još uvijek nešto pamte).

Rosetta Milos

DONJI MIHOLJAC Zaljubljeni u gimnastiku

Osim organiziranja proslava, plesnih zabava i izleta, udruga SUH-a iz Donjeg Miholjca aktivna je i na drugim područjima, od organiziranja druženja, stolnog tenisa, pikada, kartanja, a nešto čime se jako ponosi ženski dio članstva je vježbanje gimnastike, koje se održava dvaput tjedno u lokalnoj dvorani u Miholjcu.

Bilo koja tjelovježba donosi puno zdravstvenih koristi, ali gimnastika je posebna jer pomaže u jačanju mišića pa posljedično i zglobova i kostiju, a što je posebno važno kod starije populacije. To su prepoznale i članice udruge, koje se nakon svakog vježbanja osjećaju odlično, a svjesne su i zdravstvenih benefita. Ne čudi što od početnih par zainteresiranih sada na vježbe gimnastike redovito dolazi 15-ak članica.

Z.R.

Zijevaš glasno, podriguješ, kopaš nos...

ma tenisača koji isplaze jezik za vrijeme serviranja, ima ljudi koji stalno lamataju sa svojim sakoom i onih čije obrve naglo odskoče prema gore pri najmanjoj provokaciji. Uz tako upadljive slučajeve, možemo li biti sigurni da i neke naše nesvjesne tjelesne navike ne tjeraju one oko nas do ludila.

Loše navike izvrgnute su čitavom nizu kritika, od onih koje samo iritiraju druge ljude do stvarnih medicinskih problema, ozbiljnih i onih ne toliko ozbiljnih – treptanje očima, panični napadaji, nervozni kašalj, prebrzo jedenje, itd.

Problemi s ponašanjem mogu se podijeliti u tri široke kategorije.

Nervozni tikovi

Ovdje spadaju ozbiljni problemi, kao što su treptanje očima, koji se često pojave u djetinjstvu i onda s vremenom nestanu prirodnim putem ili se pogoršaju u odrasloj dobi. Pogoršavaju se u stanjima tjeskobe, uznemirenosti i u slučajevima netaktičnog reagiranja drugih ljudi. Postoje i brojni drugi tikovi, kao što su micanje ramenom, istezanje jedne strane vrata, šmrncanje nosom, mucanje, itd. Takva osoba pokušava izbjeći privlačenje pažnje na sebe, ali očito daleko je vjerojatnije da će upravo to raditi, pokazujući neobičnu facijalnu ili tjelesnu naviku.

Produciranje

Neke loše navike budu potkrjepljivane, ohrabrivane u ranoj mladosti ili među svojim vršnjacima i tako onda ostanu u životu. Tako se može desiti da imate mladića od dvadeset i nešto godina, koji bez ikakvog srama, za vrijeme kućne zabave spusti hlače, jer je tim činom uspijevao izazvati smijeh i divljenje, premda prije mnogo vremena, dok je još bio dijete. Možda neki od njegovih prijatelja to još uvijek čine. Žene se još uvijek tome učtivo nasmiju, ali to je više podrugljivo na mušku nezrelost. Muškarac vidi smijeh i misli da je zabavio grupu. Nedorasle žene, pak, znaju pokazati grudi.

A što kazati o muškarcu kome se prijatelji godinama dive zbog njegove sposobnosti da glasno pušta aromatične vjetrove i na „komandu“ ili da glasno podriguje? Ili oni koji spremno otpjevaju opernu ariju zijevajući? Oni znaju da to nije nešto što se sviđa njegovom ili njezinom partneru, međutim sada je već

prekasno. Njegova stražnjica npr. više ne može sebe kontrolirati, a on/ona predugo vremena rezoniraju - „Pa što onda?“. Ponašanje se već ukorijenilo i u mislima, i u tijelu.

Kršenje pravila

Ljudi često namjerno krše pravila. To je u redu dok to ne postane navika koja preuzme kontrolu nad takvom osobom, umjesto da osoba drži pod kontrolom tu naviku.

Ljudi su često jako vezani uz neke svoje tjelesne navike. U jednom ispitivanju promatrali su grupu muškaraca, koji su bili umjereni konzumenti alkoholnih pića, s ciljem da se vidi koliko im je teško prestati piti alkohol – ne fizički, nego psihološki. Ispitanici su morali prestati piti kroz mjesec dana. Koliko god je tim ljudima nedostajao alkohol, toliko isto im je nedostajalo i ono ponašanje koje ide uz ritual pijenja: naručivanje pića u lokalu, osjećaj čaše u ruci i sl. ritual povećava zadovoljstvo.

To je razlog zašto može biti teško riješiti se neke navike, kao na primjer, stalno vrtiti kosu prstima, dirkati ušnu resicu za vrijeme razgovora, škljocati „lomiti“ prste u zglobovima, kopati nos u javnosti, česta upotreba poštapalica u govoru („ovaj“, „razumiješ“, „ono“).

Osvijesti loše navike

Što se tiče naših tjelesnih navika, jedno od glavnih pitanja nije kako one utječu na nas, nego kako one djeluju na one oko nas. Kad sami nismo svjesni, na primjer, redovitog grčenja nekog mišića, onda je teško prekinuti s tim. Psiholozi preporučuju poslušati, cijeniti i osloniti se na prijatelja, jer mi sami obično ne uočavamo ono što činimo, a što stvarno smeta i iritira ljude oko nas – ponavljanje istih fraza, iritirajuće šmrncanje ili čeprkanje po nosu, što redovito rade neke javne ličnosti i političari.

Kako bi si takve osobe pomogle, psihoterapeuti preporučuju da one moraju prvo pokušati postati svjesne tih svojih navika i tikova, priznati ih i razmisliti o situacijama u kojima se one najčešće javljaju. To je jedini način da se postigne kontrola nad njima. Razumljivo, ako postanu iznimno ozbiljne, onda treba zatražiti profesionalnu, stručnu pomoć psihoterapeuta.

dr. Ivo Belan

SOCIJALNE INOVACIJE

Naočale za invalidska kolica?!

Bez obzira na to je li postkomatozna atrofija ili starosna degenerativna skleroza uzela snagu mišićima, invalidska kolica na upravljanje licem vratit će potrebitima snagu mobilnosti i brzo će vratiti kvalitetu života. Iako se radi o ranom prototipu, invalidska kolica s upravljanjem licem nedavno su imala niz impresivnih predstavljanja na tehnološkim konferencijama u više zemalja.

Ako pacijent ima funkcionalnost mišića iznad vrata, aparatom se može besprijekorno upravljati. Istraživački tim Sveučilišta Miyazaki iz Japana, koji stoji iza projekta, objašnjava da se okretanje invalidskih kolica kontrolira treptanjem, a korisnik ubrzava stiskanjem zuba. Senzori blizine automatski će pritisnuti kočnice kada se otkrije objekt u blizini, sprječavajući amatere da se ozlijede. Za sada invalidska kolica s upravljanjem licem koriste niz elektroda, iako se istraživači nadaju da će ih zamijeniti bežičnim naočalama.

Stiglo je proljeće, oko nas je sve više raznobojnih procvjetalih voćki i poljskog cvijeća. S prvim sunčanim zrakama s dužim danima, dobili smo i više vremena za šetnju u prirodi. Toplije vrijeme i duži dani su ovdje, unatoč tome što se zima još nakratko zadržava tijekom hladnih noći. Nažalost, dok pišem ovaj tekst, dvije meni poznate i bliske osobe otišle su na vječni put. O jednoj se gospođi brinula kćerka s kojom je i živjela, a druga je živjela sama, ali sin ju je posjećivao i financijski pomagao.

Kako djeca podnose starost svojih roditelja? Šta ih najviše brine? Kako psihički podnose sve što ide uz starost roditelja, bilo da žive s njima ili odvojeno? Da li su tužni dok gledaju kako im roditelji stare? Sve su to pitanja koja se sama od sebe nameću. Majka i otac su roditelji i dok su živi mi smo djeca, a kada dođu u fazu duboke starosti oni trebaju posebnu njegu i pažnju.

Starenje nikog ne zaobilazi, to je stalan proces trošenja organizma koji počinje rođenjem. Zdravi stil života i odgovarajuća prehrana u mnogome utječu da se „zalihe“ mladosti znatno sporije troše. „Nažalost, bolest nikoga ne zaobilazi, pogotovo ljude u kasnim godinama, ali treba biti strpljiv i pomoći koliko se može“, kaže Štefica koja je zajedno s dvije sestre pomagala roditeljima u njihovim poznim godinama.

Briga o starijim roditeljima dužnost je svakog djeteta, no u njoj se, kažu mnogi, bolje snalaze kćerke, koje im posvećuju više vremena, nego sinovi.

Svakodnevno smo svjedoci da brigu o roditeljima uglavnom preuzimaju kćerke, bilo da su jedinice ili iz obitelji s više djece. Prema jednoj studiji to je zato što su one suosjećajnije, a i tradicionalno se smatra da je to „ženska djelatnost“.

Često možemo pročitati razne članke o odnosima roditelja i djece, ali ja se sada dotičem teme o odnosu majke i kćerke. Kada sam upoznala gospođu Rušku, imala je 82 godine i bila djelomično dementna. Nakon kratkog boravka u bolnici u vrijeme korone, postala je nepokretna. O njoj se brinula kćerka Marina, dok sin, koji već 30 godina živi u SAD, iako je imućan, nije niti financijski pomagao. Sin Nenad nije nikada ni nazvao i pitao kako mu je majka.

Kćerka i zet, intelektualci s malim mirovinama, sve su sami financirali. Ali nisu bili u stanju plaćati tuđu pomoć, već se kćerka Marina privremeno preselila iz centra u južni dio grada, u stan kod majke. Marina je bila iz Ruškinog prvog, a sin iz drugog braka. Od prvog dana kada joj se rodio sin Nenad, za Rušku je samo on postojao. Kćerka se zbog takvog majčinog odnosa rano odselila. Ali kada je majci zatrebala pomoć, Marina je sve zaboravila i došla se o njoj brinuti. Nažalost, majka to nije znala cijeniti već je do smrti tražila sina i bila sretna kada bi ga dobila na telefon.

Potpuna suprotnost bila je gospođa Anica. Rano je ostala bez oca pa se zaposlila kako bi majci pomogla školovati mlađu braću. Udala se u 30. godini i kada je ostala trudna govorila je da bi željela da joj se

periferiji grada izgradio je kuću i nadao se da će u njoj živjeti i njegov sin jedinac Mate. Ali, iako je kuća prostrana, sin je prije nekoliko godina sebi izgradio kuću u gradu. U međuvremenu su se i Matina djeca, sin i kćerka, odselili iz očeve kuće. A kada je Drago postao udovac, ostao je sam u svojoj kući. Sin mu plaća pomoć u kući i donosi gotova jela. Drago je tužan i kaže da mu je žao što nije imao i kćer, jer bi se ona sigurno više o njemu skrbrila. Često se prisjeća svog djetinjstva kada su bili siromašni ali kuća im je bila puna djece. Danas su mu i sin i unučad bogati, ali svi žive sami za sebe. Bio je tužan kada ga za prvi Uskrs koji je dočekaao bez svoje žene, sin i snaha nakon Uskrsnjeg ručka nisu zadržali na spavanju u njihovoj kući.

Prema nekim istraživanjima o tome

„Briga o starijim roditeljima dužnost je svakog djeteta, no u njoj se, kažu mnogi, bolje snalaze kćerke, koje im posvećuju više vremena, nego sinovi. Prema jednoj studiji to je zato što su one suosjećajnije, a i tradicionalno se smatra da je to „ženska djelatnost“

kako će se djeca odnositi prema roditeljima ovisi o njihovom odgoju. Znam nekoliko obitelji gdje sina dižu u nebo, a kćerku guraju „pod tepih“. Ima dosta takvih slučajeva gdje, posebno majke, favoriziraju sinove. Nažalost, i danas za neke žene sinovi su prioritet, a od kćerki očekuju da im pomažu i da ih njeguju. Naravno, ima i drugih primjera, bilo onih pozitivnih kad i sinovi brinu o roditeljima, ali i primjera gdje se ni kćerke, a niti sinovi ne brinu o starim roditeljima. Neki ljudi treće životne dobi imaju više, a neki manje sreće sa svojom djecom

i unucima. A oni ljudi koji nemaju djecu već odavno znaju da se moraju brinuti sami o sebi.

„Relativno je nevažno jesmo li bogati ili siromašni, u braku ili rastavljeni, s djecom ili bez djece“, kaže psihologinja Christine Hoffmann. Ona tvrdi da su važnije naše svakodnevne navike i smatra da radost prema životu ima veliko značenje za nas. Ako osjećamo radost, otvoreniji smo prema drugim ljudima i pružamo veće povjerenje. Životna radost pozitivno utječe kako na tjelesno, tako i na psihičko zdravlje. Ali, kako da budete radosni ako nemate nikoga da vam u tuzi i nemoći starosti pruži čašu vode i drži vas za ruku?

Drenka Gaković

Tjeraju me van iz stana

Pitanje: Imam 79 godina i sklopila sam s unukom i njezinim suprugom ugovor o dosmrtnom uzdržavanju kako bi oni mogli dobiti kuću i dići kredit na hipoteku. Sve je bilo u redu na početku, ali sada oni žele potpuno preurediti kuću i žele da odem živjeti u vikendicu živjeti, a oni će ići drugdje dok se kuća ne preuredi. Ja sam sada stara i to mi ne odgovara jer se otežano krećem. Ne uspijevam se s njima ništa dogovoriti i odnosi postaju napeti. Oni imaju rok za iskoristiti kredit i ne žele mi platiti neki smještaj podoban za mene. Mislila sam da ću ostati u kući na miru do smrti. Ne znam što da radim. **(A.Č., Osijek)**

Odgovor: Nažalost, već ste sklopili ugovor o dosmrtnom uzdržavanju i ostali bez vlasništva svoje kuće. Novi vlasnici, Vaša unuka i njezin suprug imaju pravo raditi sa svojim vlasništvom što žele. Iz vašeg pitanja se može zaključiti da vjerojatno niste ugovorili doživotno besplatno pravo plodouživanje kuće koje bi vas moglo zaštititi od iseljenja. Isto tako se može zaključiti da nemate ugovoreno plaćanje nekog drugog smještaja za Vas, primjerice da su Vam vaši davatelji uzdržavanja dužni platiti smještaj u domu. Kažete da se podrazumijevalo da ćete ostati u kući do smrti, ali proizlazi da to u ugovoru nije regulirano. Nažalost, u lošoj ste situaciji i bez nekog dobrog rješenja za Vas. Jedina mogućnost je da sklopite aneks ugovora, ukoliko unuka i njen suprug to budu htjeli, te regulirate bolje i detaljnije njihove obaveze prema Vama i Vaša prava i sadržaj uzdržavanja, a da to bude doista stvarno uzdržavanje, a ne fiktivno, kako smo razumjeli. Ukoliko ne postignete dogovor, najavite im da ćete zatražiti raskid ugovora sudskim putem, ali morate imate čvrste razloge za to i stručnu pomoć odvjetnika jer to znači da je izvjestan dugotrajn sudski spor. U slučaju takvog ishoda, odmah zatražite da se stavi zabilježba na nekretninu.

Što ako vlastoručnu oporuku nikome ne povjerim?

Pitanje: Namjeravam napisati vlastoručnu oporuku, ali zbog različitih okolnosti ne bih ju nikome pokazivala i ne želim da se zna njezin sadržaj. Već sam proučila i saznala sve o pisanju takve oporuke. Moji poznanici me uvjeravaju da moram oporuku pohraniti i ovjeriti da bi vrijedila. Da li je to točno i kako da to napravim? **(K.K., Karlovac)**

Odgovor: Za valjanost vlastoručne oporuke nije potrebna nikakva ovjera, niti je potrebno pohraniti oporuku ili povjeriti ju nekome na čuvanje. Međutim, kako bi Vaš nasljednik znao da oporuka postoji i kako bi ju mogao koristiti i pozvati se na nju, te kako bi se zaštitio od mogućih prigovora i komplikacija, bilo bi dobro

da zna da oporuka postoji i gdje se nalazi. Jednostavan način koji bi pomogao i zadovoljio i Vaše želje jest evidentiranje oporuke u upisnik oporuka koji vodi Hrvatska javnobilježnička komora (HJK). Taj upisnik samo evidentira postojanje neke oporuke, ali se one ne pohranjuju i njihov sadržaj nije poznat, no kada dođe do ostavinskog postupka postoji službeni podatak o postojanju oporuke. Naravno, da niti taj postupak kod HJK nije obavezan te je vlastoručna oporuka valjana i bez toga, kako je naprijed već rečeno, ali je važno da bude dostupna i da ne bude slučajno ili namjerno uništena.

Nagodba oko duga umjesto ovrhe?

Pitanje: Bivši poslodavac mi nije plaćao plaću pa sam nakon presude u moju korist pokrenuo ovrhu protiv njega. Vlasnik firme je umro, a nasljednik i sadašnji vlasnik mi predlaže da povučem ovrhu jer će mi on odmah nakon toga platiti dug, makar u manjem iznosu, ali odjedanput. Ja sam u mirovini i htio bih napokon završiti tu priču, jer postupak traje već 20 godina. Sada je ovrha na nekretnini. Da li to mogu u ovoj fazi postupka? **(K.B., Đakovo)**

Odgovor: Vi kao ovrhovoditelj možete u svakom trenutku odlučiti da odustajete od ovrhe. Međutim, savjetovali bismo Vam da vaš dužnik prvo plati svoj dug, na način i u iznosu na koji pristajete, pa da tek nakon toga Vi povučete prijedlog za ovrhu. Nikako ne povlačite ovrhu prije plaćanja duga jer bi vam se moglo dogoditi da bude prekinuta na vaš zahtjev, a da dug ne bude plaćen i da ste opet na početku.

Kako ću saznati koliko bi mogao biti obiteljski dodatak?

Pitanje: Koristim vlastitu mirovinu koja je mala, a pokojni suprug koji je umro prije šest mjeseci imao je veću mirovinu od mene. Kako mogu znati kolika bi bila obiteljska mirovina i koliko bi iznosio obiteljski dodatak kako bih odlučila što mi se više isplati? Da li da i dalje budem u vlastitoj mirovini i dobijem obiteljski dodatak ili da odem u obiteljsku mirovinu koja je sada povećana na 77%? Možda bi razlika bila mala, ali meni i 10 eura puno znači. **(Z.L., Zagreb)**

Odgovor: Savjetujemo vam da svakako podnesete oba potrebna zahtjeva, zahtjev za obiteljsku mirovinu i zahtjev za dio obiteljske mirovine. Kada dobijete rješenja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, znat ćete točne iznose i obiteljske mirovine i dijela obiteljske mirovine odnosno obiteljskog dodatka, pa onda imate mogućnost odlučiti koji oblik mirovine izabrati kao povoljniji za Vas.

pravni
savjeti

Odgovara:
Štefica Salaj
dipl. pravnica

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/4655111/244
ili 01/4615797
e-mail:
suhsavjetovaliste
@gmail.com
ili
<https://www.suh.hr/savjeti/pitaj-pravnika/>

Kata Kolarić, predsjednica ŽP SUH-a Brodsko-posavske županije

Zašto nas se pretvara u socijalne slučajeve

„U Hrvatskoj socijalna osviještenost pala je na niske grane, izgubila se empatija prema ljudskom biću, a mladi radni ljudi su ogorčeni i potplaćeni“

Kata je izabrana za predsjednicu Županijskog povjereništva SUH-a Brodsko-posavske županije u siječnju 2023. godine, nakon što se dugogodišnji uspješni predsjednik Stjepan Rakitić odlučio povući. No, tako odgovorna funkcija predana je u prave ruke. Kata je u SUH-u od 2014. godine, te je kao članica podružnice SUH-a Sikirevci vodila brigu o urednosti financijskog poslovanja, a zbog odličnog baratanja financijama sve dosad je bila predsjednica Nadzornog odbora Županijskog povjereništva SUH-a. To i ne čudi jer je Kata po struci komercijalist (VŠS), te ima bogato iskustvo rada, ali i sindikalne borbe.

„Davne 1976. godine s navršene 23 godine moje prvo zaposlenje je bilo u Nuklearnoj elektrani Krško u financijskom sektoru preko firme Đuro Đaković Montaža Slavonski Brod. Tamo sam provela 4,5 godine i upoznala sada pokojnog supruga Vladimira koji je radio u istoj firmi u tehničkom birou, a po struci je bio strojarski tehničar. Nakon vjenčanja smo se vratili u Slavonski Brod gdje sam nastavila raditi u Đuri, ali ovaj put u deviznom knjigovodstvu. Tamo sam radila do 1989. godine kada se sve počelo urušavati“, kazala nam je Kata.

Tvrtka koja je bila svjetski poznata i zapošljavala 15.000 radnika počela se raspadati, a većina radnika je dobila otkaz, među njima i Kata. Raspad „Đure“ je bio veliki udarac za cijeli grad, te je, kaže, u moru nezaposlenih napokon uspjela naći posao u Posavskoj Hrvatskoj kao prodavačica tek pred kraj rata. U mirovinu je otišla 2013. godine, a članica SUH-a postala je sljedeće godine na suprugov nagovor. On je, naime, otišao u prijevremenu mirovinu zbog bolesti što ga nije spriječilo da se aktivno bavi problemima umirovljenika.

No, već tijekom radnog vijeka i Mara je pokazivala svoju

borbenu i aktivističku stranu osobnosti.

„Spletom okolnosti kroz život sam se uvijek nekako nalazila u središtu zbivanja kada su u pitanju bila ženska prava, radnička prava i sada kada sam penzionerka zanima me kvaliteta života umirovljenika. Još u „Đuri“, davnih osamdesetih, bila sam predsjednica tadašnjeg kluba žena gdje sam zastupala prava žena. Tijekom raspada Posavske Hrvatske bila sam član sindikata te sam predstavljala radne kolegice u uspješno završenoj borbi da sačuvamo radna mjesta kod novog vlasnika i taj put me doveo do Sindikata Umirovljenika“.

Kata je itekako upoznata s umirovljeničkom problematikom, te kaže kako njezina mirovina od 389 eura dovoljno govori kako živi, ali ističe da nažalost ima i puno onih koji imaju mirovine niže od njezine.

„Nevjerojatno je da ljudi preživljavanju s tako malo novca. Ne mogu vam bolje predočiti svoju generaciju nego vam reći da ove umirovljenice koje sada gledate kako hodaju gradom s torbicama od kćerki, neurednim frizurama, koje umjesto u kafić sjednu na klupu jer nemaju za kavu... pa to su vam i moje kolegice koje su nekada bile dame u bundama, čizmicama iz Italije. Te gospođe su nekada večerale u finim restoranima, ljetovale u hotelima, i mi smo putovale u Veneciju na izlet preko vikenda i to sa prosječnim plaćama. Taj gubitak dostojanstva nismo zaslužili“, bez okolišanja će Kata.

Kazala nam je kako u svim državama svijeta pa tako i u Hrvatskoj se događaju inflacije, cijene variraju, ali bi to trebalo značiti da će netko ove godine možda odustati od ljetovanja, a ne kao brojni umirovljenici doći u situaciju kada će početi razmišljati hoće li jesti parnim ili neparnom datumima.

„Mi smo svi svoju mirovinu zaradili, zašto nas se pretvara u

socijalne slučajeve gdje čekamo nekakvu jednokratnu naknadu u nadi da će nas spasiti? Mi smo si zaradili svoje da ne moramo čekati milost države“.

Kata nam je kazala kako je u Hrvatskoj socijalna osviještenost pala na niske grane, izgubila se empatija prema ljudskom biću, državne službe ne rade što bi trebale raditi, a mladi radni ljudi su ogorčeni i potplaćeni.

Pored svega toga kao problem većine umirovljenika vidi i silnu papirologiju koju moraju ispunjavati i proučavati kako bi ostvarili neko pravo, smatra da je problem mala dostupnost informacija o pravima, kao i uopće informacija kome se obratiti.

„Mi smo svi u poznim godinama kada više nemamo volje ni snage stajati u redovima, naš status nije potrebno stalno dokazivati, taj status se zove umirovljenik i to ću biti do kraja života, i želimo da se sve rješava automatski, a ne da nas se voza naokolo“.

Kata prati rad SUH-a na državnoj razini, te ističe kako je zapravo sve što je napravljeno za dobro umirovljenika krenulo od SUH-a.

„Podržavam zahtjev za uvođenjem nove, povoljnije formule usklađivanja mirovina, kao i povratom duga od 10 posto za sve umirovljene nakon 1.1.1999. godine. Što se tiče novog modela obiteljskih mirovina, to mi je drago što se usvojilo, to su dobri temelji za borbu u budućnosti za ostvarivanje još većih prava umirovljenika.“

Velika radost, utjeha i pomoć u Katinom životu, pogotovo nakon smrti supruga prije 7 godina, su njezine dvije kćeri, Ana (42) i Ivana (39) koje su obje završile za kemijskog tehničara, te rade i žive u obližnjem Slavanskom Brodu. S njima se redovito čuje i vidi te joj je umirovljenička svakodnevnica odmah nekako podnošljivija i lakša.

Igor Knežević

ISTARSKA
ŽUPANIJA

REGIONE
ISTRIANA

Sretan Uskrs

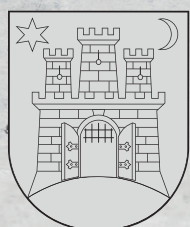
Dragi umirovljenici,

Uskrs je tradicionalno vrijeme dobrote, obnove i novih početaka, kada slavimo univerzalne vrijednosti naših života i kada s puno vjere širimo nadu u bolje sutra. Stoga, neka nas veliki blagdan Uskrsa još i više potakne na zajedništvo, solidarnost i međusobnu povezanost, kako bismo lakše prebrodili sve prepreke koje se nalaze pred nama.

U ime Istarske županije i svoje osobno, želim vam sretan i blagoslovljen Uskrs, puno ljubavi, zdravlja i obilja, te neka vas lijepi trenuci s najmilijima ispune radošću i ljubavlju.

S poštovanjem,
Boris Miletić, istarski župan

Drage umirovljenice, dragi umirovljenici,
drage sugrađanke i dragi sugrađani,

Uskrs je vrijeme kada slavimo nadu, zajedništvo,
ljubav i solidarnost.

Vrijeme u kojem smo više nego ikada bliži jedan drugome i
koje nas posebno nadahnjuje da činimo dobro.

S tom porukom, vama i vašim najmilijima želim
sretan i blagoslovljen Uskrs,

da ga provedete u zdravlju, ispunjeni nadom,
mirom i radošću!

Gradonačelnik Grada Zagreba
Tomislav Tomašević